

Revistă trimestrială de literatură, artă și cultură

MANTAUA LUI GOGOL

Anul II - № 8-9 – octombrie 2013 – aprilie 2014

200 de ani
de la nașterea poetului național al Ucrainei
Taras Șevcenko

MANTAUA LUI GOGOL

Revistă trimestrială de literatură, artă și cultură

Editată de:

***Asociația Cultural Creștină a Ucrainenilor din România
«Taras Șevcenko»***

***ISSN 2248 – 1192
ISSN-L 2248 – 1192***

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate sub semnătura proprie.

Materialele se trimit numai în format electronic, cu diacritice. Corectura nu se face la redacție.

Revista se difuzează direct prin redacție în sistem ramburs.

Număr realizat de Mihai Hafia Traista și Larisa Traista

ADRESA REDACȚIEI:

***Str. Măgurei, nr. 1-5, bl. D1, sc A, et. 2, ap. 47, sect 5,
București***

Telefoane: 0730963670 / 0761124607

E-mail: mantaualuigogol@gmail.com

CUPRINS

„Psalmii lui David”/ 5

Poezia avangardei ucrainene/ 10

De la Eminescu la Adrian Dinu Rachieru și Gheorghe Jurma / 14

Oltenia are un Caragiale al ei / 21

„Fantasme”, sau fericirea de pe malurile Dâmboviței/ 23

„În viață, cu sau fără ambulanță” sau o lecție de viață și de moarte/ 26

Cronică eveniment, cenaclul „Mantaua lui Gogol”/ 28

Cea de a doua ediție a Cenaclului „Mantaua lui Gogol”/ 31

Copilul și mirajul copilăriei / 34

Bate nasu' (II)/ 37

Răfuiala (II) / 44

Foileton: Extreme (III)/ 51

Poveste de adormit veverițele/ 61

Scrisoare deschisă către tata/ 65

Iarema Bairak/ 68

Poezii/ 71

Microantologie de poezie albaneză/ 86

Anunțuri & denunțuri/ 93

Taras ȘEVČENKO

PSALMI LUI DAVID

Ciclul este format din zece poezii – interpretări ale psalmilor, autorul cărora, după legenda biblică, a fost regele vechilor iudei David. T. Șevcenko se îndreaptă spre psalmii biblici prin metoda originală a spiritului eroic al luptei revoluționare. Forma religioasă a psalmilor permitea să întruchipeze în ele gânduri, care erau urmărite cu severitate de cenzură.

cenușa

1
Omul bun nu vrea să
șadă
Cu vicleanu-n viață,
Nu se-oprește nici pe
calea
Celui rău de față.
Inima lui și voința,
A domnului lege,
Bine-nvață; el devine –
Cum se înțelege,
Un copac ce înverzește,
Încărcat cu roade,
Răsădit, pe-un mal de apă.
Așa omul șade
Și cântă pe a sa glie.
Viclenii, firește,
Urma-și pierde, precum

2
Doamne bun, în veci tu oare
Mă dezbari de tine,
Îmi întorci în lături fața,
Te lepezi de mine?
Cât timp sufletu-mi să-mi
chinui,
Să bolesc în viață?
Cât mă va privi dușmanul
Și-mi va râde-n față?...
Mântuiește-mă, prea sfinte,
Sufletu-mi salvează,
Ca să nu-mi spună dușmanul:
„L-am făcut să cază.”
Toți netrebnicii vor râde,
Când mâhnit cădea-voi,
Scapă-mă de cazna crudă,
Că eu mă ruga-voi

Și voi lăuda de-a pururi
Facerile tale,
Cu inima mea preacurată,
C-un psalm nou, agale.

43

Doamne, urechile noastre
Slava-ți auzit-au,
Și ne povestesc bătrânii
Despre ce pățit-au
Oamenii în anii-aceia;
Cum cu mâna-ți fermă
Mâinile ne-ai dezlegat tu
Și-ai închis cu țărână
Ale dușmanilor trupuri.
Forța-ți laudat-au
Ai tăi oameni și-n tăcere
Odihnă aflat-au.
Slavă domnului!... Iar astăzi
Cu rușine iară
Ai uitat de ai tăi oameni,
S-au pus pe ocară
Noii dușmani, pradă totul
Ca pe oi ne-nhață,
Fără preț le-ai dat dreptate
La dușmani pe față;
Ne-ai lăsat de râsul lumii,
Vecinul ne minte,
Ne-ai părăsit ca în pilda
Celor fără minte.
Dau din cap dușmanii noștri
Și râd parcă-n sine;
Zilnic chiar ne e rușine
De-a noastră rușine.
Chinuți, furați de-a dreptul,
Murim toți în fiare,
Altor zei nu ducem rugă,
Ție-ți dăm rugare;
„Izbăvește-ne, ne-ajută,

De vrăjmașa gloată,
Ai învins prima putere,
Mai învinge-odată,
Că-i mai crudă! Scoală,
doamne,

Cât timp¹ în somn stavei
Vei vedea lacrima noastră,
De tristeți uita-vei!
S-a smerit sufletul nostru,
În lanț ducem răul!
Scoală, doamne, ne ajută
Să zdrobim călăul!

52

Tontul inimii îi spune
Că în domn nu crede,
Ilegal ticăloșește,
Ce face nu vede.
Iar domnul se-ntreabă dacă
Nu crede vreunul?
Creator bun nu mai este,
Nu este niciunul!
Oare când ei, nesătulii,
De păcat au minte?
Oameni rod în loc de oameni,
Spre domn n-au cuvinte,
Se sperie și au teamă,
Unde groază nu e.
Se tem astfel de ei înșiși
Cei cu mintea suie.
Cine ne va da salvarea,
Soarta, omenia?
Cândva domnul se va-
ntoarce,
Sfârâmând robia.

¹ *Cât timp* (termen religios) –
de ce, până când

Te vom lăuda noi, doamne,
Cu laude-o mie;
Izrael și Sfântul Jakov
Bucuroși să fie.

53

Izbărește-mă, o, doamne,
După a ta vrere.
Mă rog: doamne, dă-le-n
lume

Vorbe de plăcere,
Că mi s-au trezit în suflet
Și puteri străine,
Ei nu știu ce fac, pe domnul
Nu-l dați în rușine.
Numai domnul mă ajută,
Mă apără-n pace
Și cu adevărul numai
Relele le-ntoarce
Domnului îi duc eu ruga
Cum inima bate
Și spre răii mei privi-voi
C-un ochi bun la toate.

81

Între țarii și jurații
La-ntâlnirea sfântă,
Spre vlădicii, pământenii,
Naltul domn cuvântă:
„Cât timp nedrept veți da
pedepse
Și sânge candid veți vărsa
La cei săraci? Iar pe bogații
Cu viclenii veți ajuta?
Dați parte văduvei sărace,
Pe cei orfani nu-i judecați,
Și scoateți din înghesuală
Pe cei tăcuți, și îi scăpați
Din mâna celor nesătui!”

Nu vor să știe să frământe
Robia cea din întunerice, -
Și-ndeasă domnului cuvinte,
Și-ndeasă glia tremurândă.
Țarii, sclavii sunt aceeași
Fii cu domnu-n viață,
Veți muri și voi cu cneazul
Și cu robu-n față.
Scoală, doamne, celor vicleni
Dă-le acum sentința.
Doar a ta este dreptatea,
Slava și voința.

93

Pe răi domnul pedepsește,
Sufletul meu vede,
Scoală, doamne, - căci
trufașul
În slava-ți nu crede.
Te ridică peste glie
Tot mai sus cu gându`,
Și cu slava ta închide
Ochiul orb și mândru.
Până când, doamne, perfizii
Își laudă-n lume
Nedreptatea? Ai tăi Oameni
În robie-anume
Potcovit-au... al tău bine,
Cu sânge stropit-au,
Pe un trecător tăiat-au,
Pe văduva strivit-au
Spunând: „Nu-l jigniți pe
domnul,
Dânsul asta știe.”
Mândriți-vă, voi,, nemândri:
Cine lumea-o scrie,
Știe și al vostru suflet,
Și mintea șireată.
Mirați-vă de-a sa faptă,

De slava-i curată.
Bine-i celui cărui domnul
I-aplică osândă,
Pe cel rău nu-l lasă până
Groapa-i nu se-afundă.
Pe-ai săi oameni îi iubește
Domnul, nu îi lasă,
Stă până ce adevărul
În față-o să iasă.
Cine, oare, mă salva-va
De rele viclene?
Dacă domnul nu m-ajută,
Sufletu-mi, alene,
Se-neca-va-n întuneric,
Blestemat în lume.
Doar tu mă ajuți, doamne,
Să umblu anume.
Doar tu sufletu-mi îmi

bucuri,

Inima-mi îți trează;
Se trezi-va a ta voie,
Munca ta contează.
Sufletul cel drept vor prinde,
Sânge bun ieși-va.
Mie domnul stând alături
Avocat îmi fi-va.
Pentru faptele viclene
Și de sânge pline
Îi va pierde și-a lor slavă
Va fi o rușine.

132

Mai bun, mai frumos
în lume –
Traiul împreună,
Cu-al tău frate-averea certă
Să fie comună.
Precum pacea benevolă

Din cinstită minte
Pe a lui Aaron² barbă
Ca roua se-ntinde
Și pe poalele cusute³
Pe scumpe veșminte;
Sau cum roua de pe Ermon⁴
De pe creste sfinte
Și înalte din Sion
Cade și trimite
Hrană regnului teluric,
Solului și lumii, –
Astfel pe frații săi liberi
Domnul nu-i uita-va,
Va domni între cei pașnici,
În familia mare,
În veci dându-le pe lume
Binecuvântare.

136

Lângă Vavilon, pe râuri,
Sub sălcii ascunse
În robia-ndepărtată
Șezum noi și pânsem;
Și pe sălcii aninarăm
Goarna-ndurerată⁵

² *Pe a lui Aaron barbă – după biblie, primul preot iudeu*

³ *... poalele cusute – marginile îmbrăcăminții, poale*

⁴ *Roua de pe Ermon – Ermon – munte din Palestina*

⁵ *Goarna-ndurerată – aici: vechi instrument muzical, trâmbiță*

Și veni ră edomiții
De noi joc să-și bată.
„Ziceți-ne cântul vostru,
Și noi poate-om plânge.
Sau cântați-l pe al nostru,
Robi stropiți cu sânge.
Căruia să-i dăm cântare?
În străină glie,
Unul vesel nu se cântă
Într-o grea robie.
Și-atunci când eu te uita-voi
Sfânt Ierusalime,
Vinovat voi fi, departe,
Rob în străinime.
Și-mi va fi și limba mută,
Răul se usca-va,
De nu fi-va pomenită
Slava noastră, slava.
Pomeniți veți fi de domnul,
Fii nedemni ai sorții
Cum strigară-ți: „Dărâmați-l,
Arde-n ceasul morții
Ierusalim!” Babilonul
Afurisit arde!
Fericit cel ce plăti-va
Cătușele sparte!
Fericit! Pe tine răul
În joc te-o petrece
Și copiii-ți va distruge
Lângă piatra rece!

149

Un nou psalm și-o nouă slavă
Domnului răsună,
Spre sobor cinstit cânta-vom
Cu inimă bună;
Cu psaltirea-ncet cânta-vom

Și cu-o alută,⁶
Pe nedrepti cum ceartă
domnul,
Pe cei drepti i-ajută.
Fericiti întru slavă
Pe domnul îl cântă
Și în liniștite loje
Îl binecuvântă.
Spadele din mâini sunt bune,
Bine ascuțite,
Pentru toți – învățătură
În limbi diferite.
Pe flămânzii țari, pe cruzii,
În fiare-i lega-vor,
Mâinile încătușate
Le încrucișă-vor,
Pe-asasini îi judeca-vor
Cu dreaptă ispravă,
În veci va rămâne slava
Fericită slavă.

19 decembrie 1845

Viuneșcea

Traducere din limba
ucraineană:

Ion COZMEI

⁶ „... *alăută* – vechi instrument muzical, din rândul timpanului

**AVANGARDA UCRAINEANĂ –
AJUNGÂND DIN URMĂ CONTEMPORANEITATEA...**

(Continuare din nr.6-7)

Leo BUTNARU

Oleksa SLISARENKO (1891-1937)

TROPOTUL MILENIILOR

*Tropotul mileniilor
Freamătă în sufletul meu,
Iar gându-i ca săgeata –
Cadavrele
Plozilor avortați
Îngrășă
Timpurile viitoare.
Oasele îngălbenite ale lui
Goethe, Angelo, Shakespeare,
Șevcenko, Goya
Roase
De milioane de dinți,
Drămăluite între degete murdare,
Prin purulențele istoriei –
Timpul pierdut fără speranță.
Gunoaiele trecutului –
Pe lanuri de grâne!...
Mâine din bob
Va răsări geniul
Călcat de picioarele
Mileniilor.
(1922)*

GLORIFIC REPEZILE MECANISME

*Glorific repezile mecanisme
Care scui pă pe căruntețea vremilor
Trecutului îi pun clisme
Viitorului îi sparg seiful contabilităților.
Setea mea cu miros de câine
Va alerga în puternică vârstă
Unde peste cadavrele zilelor vor trepăda
Turmele fostelor oi ce nu mai există.
Cutezător îmi arunc privirile-n depărtări
Șfarm insistent porțile vremilor viitoare
Și râd amar, gândindu-mă că și suflete de iepure
Dimpreună cu cele năvalnice vor ajunge la sărbătoare.
(1922)*

TOAMNĂ

*În biblicele poieni de mărăcini
S-au încălțit sfori ruginite, –
Căruntețea timpuriei albaștrimi
Și răni de brumar sângeriu-rumenite.
Adunați-vă, viteji vânători!
Hrăniți-vă ogarii, pregătiți armele, –
Dincolo de culmi, fiarele toamnei, în zori
Căzut-au în plase, împurpurat-au capcanele.
Din hățșuri, dulăi bălțați spre mine
Abat fantastice fiare
Și eu văd blănuri carmine
Și vulpi uluite-a fermecare,
Și chinovarul rănilor uscate,
Și frigul veșmintelor împalidate,
Și zbuclniri de incendii ce păreau aciuat
Pe fundalul poienilor devastate.
(1926)*

ÎN MEMORIA LUI GNAT MIHAILICENKO

*Cu toții suntem răstigniți pe cruce,
Toți coperiți de răni – deschise capcane.
Ne este predestinată o cale feroce
De necruțătoare Corane.
Ne este dat a fi eretici,
Feciori ai sălbaticului destin,
Să despicăm cu topoare stepele reci
Și să ne prăbușim în arămiul pelin.
Am crezut că peste negre Golgote
Ne va întâmpina alinătorul Isus
Și vor curge ca maiestoase strofe
Toate drumurile spre Emaus*...
Dar ochii depărtările îi orbeau,
Sângerau, adânci, rănilor...
De chinurile noastre râdeau
Coranele, străinele.*

**Emaus – sat la 11 kilometri de Ierusalim, spre care se îndrepta Isus în ziua în care a înviat.*

UCRAINA

*Cu pas de aramă
Din an în an
Noi străbatem veacuri.
Pentru a căli oțelul ardem gunoaiele trecutului,
Prin hrăpăreții ani de urgență
Ajungând într-o nouă vârstă măgulitoare, –
Din an în an.
Caii sunt ai noștri –
O, scări!
Caii sunt ai noștri –
Goană prin stepă!
De mușchii tăi sfărtecați,
Ucraină, nu mai plânge!*

Ucraină, Ucraină,
Caii sunt ai noștri –
Goană prin stepă!
Turcii, sciții și sarmații,
Cneazul rus, nobilul leah...
Cine-n casa ta nu a chefuit
La mese încârcate?
Câți să fi fost oare prietenii, binefăcătorii
Câte rude, câți cumetri
Au turnat vin peste fețele de masă?!...
Dar nu respect, ci batjocură,
Dar nu flori, ci jug, –
Și înflorea tânga-rugină
Peste ghebul tău uscat...
Tu ai adunat... sărmană de tine, sărmană!
Fărâmiturile tale de copil
Și nici că auzeai cum a victorie
Băteau copitele,
Și nici eu nu am auzit cum în stepă
Cineva dădea semn de răscoală, –
Și a distrus cavouri de temnițe
Muncitorul Jelezneak!
Ucraină, Ucraină,
În zori trăpașii tăi au plescăit
Vinuri nebunaticice peste
Purpur de stindarde!
Cu pas de aramă
Din an în an –
În lumea mare,
În veacul luminos!
În zori de zi nouă,
Ucraină, – pe cai!

RÂURI CU MALURI DE ASFALT

Râuri cu maluri de asfalt,
Cu pietriș și steiuri pe de margini
Au asurzit gama grânelor mele cu sunete
De beton, de oțel, de mașini.

*Și nu mai sunt cel ce eram în lan de grâne, de hrișcă,
În mătăsoasa vălurire a holdelor –
Pierdutu-s-au mioarele mele
Speriate de urletul sirenelor.
Și chiar dacă uneori îmi mai e dor de stepă,
Știu deja că nu-mi voi lua turmele...
Ajuns-am șoferul firmei Shulz și Leppe,
Gonaciul stepelor ce-și spulberă urmele.*

STUDII LITERARE

Cristian-Paul MOZORU

(Germania)

DE LA EMINESCU LA ADRIAN DINU RACHIERU ȘI GHEORGHE JURMA

Se întâmpla la 1850. Se năștea ceea ce urma a se numi, în formula lui Constantin Noica, omul deplin al culturii românești. Apoi, în „imediata apropiere” a sfârșitului, la 1883/1884, era adusă la lumină, prin grija și „dintr’un simțământ de datorie literară” (1) al lui Titu Maiorescu, ceea ce va fi să fie Cartea de Poezie a românilor.

Apoi, „trecut-au anii”. Trecut-au și cărțile. Iar timpul a adus cu sine atât de multe titluri încât s-ar putea constitui cu ușurință o foarte bogată bibliotecă numai din titlurile axate pe tematica eminesciană. Parcurgând anii zi cu zi, idee cu idee, ajungem la 2009 când Adrian Dinu Rachieru îmbogățește bibliografia eminesciană, dar și pe cea proprie, cu volumul „Eminescu după Eminescu. Texte și contexte” (Editura Augusta, Timișoara), iar mai

apoi la 2012 când Gheorghe Jurma re-editează volumul „Cartea care deschide lumea. Note eminesciene” (Editura TIM, Reșița), carte ce îmbogățește colecția Eminescu inițiată de editorul-autor.

Puternic ancorată în critica literară, în istoria literaturii române și sociologia culturii, autorii aduc pe rând, titluri demne de a fi luate în seamă, titluri care nu numai că îmbogățesc cultura română, însă, mai important de atât, îmbogățesc spectrul analitic al operelor construite în timp. Printre aceste titluri trebuie amintite: „Pe urmele lui Liviu Rebreanu” (1986), „Scriitorul și umbra. Eseu despre proza lui Sorin Titel” (1995), „Marin Preda. Omul utopic” (1996), „Alternativa Marino” (2002), „Nichita Stănescu - un idol fals?” (2006), „Ion Creangă, spectacolul disimulării” (2012), în cazul Adrian Dinu Rachieru, iar în cazul Gheorghe Jurma, „Banatul și Eminescu” (1989), „Eminescu. Gînd și cînt” (1998), „Mircea Eliade și modelul tinereții” (f.a.), „Vreme trece, vreme vine. Note eminesciene” (2007), „Nicolae Iorga și Banatul” (2010), „Nichita. O carte gîndită și realizată de Gheorghe Jurma” (în trei ediții, 1996, 1998 și 2003), la acestea adăugându-se, amintită mai sus, colecția Eminescu a editurii TIM plus o serie de dicționare realizate individual sau în colaborare, dar și o serie de monografii dedicate unor așezări cărășene sau importante instituții ale Banatului.

Făcând această trecere în revistă a preocupărilor culturale ale celor doi autori, este lesne de observat cum o importantă serie de scriitori români este adusă în actualitate și analizată prin noi prisme, prisme care la rândul lor denotă multilateralitatea autorului analizat, multilateralitate care și ea la rândul ei se desprinde din multitudinea de unghiuri din care poate fi privită și expusă opera și gândirea acestuia. Existând, bineînțeles, o sumedenie de volume monografice, volume de analiză literară, volume de ficțiune și așa mai departe, volume ce au adunat în interiorul lor „părerii” pozitive, dar și negative, „părerii” obiective, însă și din cele subiective, cele subiective bazându-se (poate) pe criterii „pur comerciale” (și îmi asum această indirectă „acuză”), este deloc

ușor a se găsi și construi noi coordonate în cadrul acestei teme, iar aici referința este făcută strict la tema eminesciană, însă nici tematica celorlalți autori, amintiți sau nu, nefiind mai prejos.

În mai toate domeniile existente vor fi întotdeauna de găsit două poziții: poziția pro și poziția contra sau, mai simplu, apărătorii și detractorii. În ceea ce privește clasa scriitoricească, de asemenea. Bineînțeles, părerile sunt împărțite pe diferite criterii, însă principalul criteriu rămâne cel al subiectivității, ființa fiind extrem de greu, imposibil aproape, de a fi detașată de propriu-i subiectivism și de a fi transformată într-una pur obiectivă. Așadar, s-a reușit și în literatură plantarea și creșterea acestui fruct al separării, iar așa cum au existat calomniții în cazuri, de exemplu, politice, așa au existat, și încă există, și în cazul semănătorilor de cultură, printre care nu trebuie uități îndeosebi Nicolae Iorga, Mircea Eliade, Nae Ionescu, Mihai Eminescu și așa mai departe. Spre exemplu, printre detractori pot fi amintiți Alexandru Posescu (în cazul Eliade), Anghel Demetriescu (în cazul Eminescu), autor căruia în 1937 îi apărea (postum) un volum, „Opere”, la editura Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II” în colecția „Scriitorii români uitați”, Marta Petreu (în cazul Nae Ionescu), etc. Însă echilibrul trebuie menținut luând astfel ființă poziția pro, aceasta constituindu-se din, printre mulți alții, Mircea Handoca (în cazul Eliade), Liviu Bordaș (în cazul Nae Ionescu), iar în cazul Eminescu, o listă ar fi mult prea lungă, însă mă voi rezuma nominalizând numai pe Constantin Noica și Amita Bhose, dar și cei doi autori amintiți mai sus, Adrian Dinu Rachieru și al său volum, dintre multe altele, „Eminescu după Eminescu. Texte și contexte” și Gheorghe Jurma, prin, nu puținele, volume dedicate poetului național și prin colecția ce îi poartă numele.

Despre geniul lui Eminescu, despre geniul operei eminesciene, s-a vorbit și s-a scris, se va vorbi și se va scrie în continuare ... fie în favoarea lui Eminescu și a operei sale ... fie în detrimentul acestora, însă mărturie pentru geniul eminescian stau manuscrisele eminesciene, după cum Constantin Noica consemnează întru

neuitare: „Înainte însă de a socoti un creator geniu, este bine să vezi ce anume a făcut el spre a fi unul sau ca să-și slujească geniul. Și înainte de a te scuza că tu nu ești un geniu – sau alteori de a da vina pe împrejurări că n-au favorizat genialitatea ta ascunsă –, este bine să vezi care-ți sînt răspunderile, în spiritualitatea și chiar în animalitatea omului de cultură din tine. În amîndouă privințele, caietele lui Eminescu sînt o binecuvîntare. Cu un cîștig în plus: acela de a demitiza pe Eminescu.” (2)

În ceea ce privește împrôșcarea cu noroi a poetului național, Iulian Costache subliniază foarte bine latura calomniată, precizând următoarele: „Ceea ce se observă în privința imaginii lui Eminescu este faptul că aceasta capătă un dinamism sporit în condițiile în care inițiativa creării de imagine este preluată, la un moment dat, de o serie de evenimente extra-literare, ce au aparența de a se alinia în cascadă” (3), *continuând apoi prin sublinierea aceleiași laturi calomniate, a laturii extra-literare, latură ce produce senzație la scară largă și, cum bine specifică același Iulian Costache, ivindu-se* „o extindere a impactului de la publicul specific al jocului literar la un public ne-specific, situat în afara circuitului cultural” (4), *argumentând acestea prin referințe asupra unor aspecte precum îmbolnăvirea poetului, evoluția bolii acestuia și așa mai departe.*

Mergând în continuare în direcția începută mai sus, continuând această „modă” de a calomnia, ar trebui ca toată (sau măcar o bună parte din) elita culturală existentă astăzi să înceapă să calomnieze autori sau opere din diferite puncte de vedere, dar cu precădere erotic (asta pentru a avea o mai bună „priză” la publicul nevizat), cum ar fi episodul Maitreyi al lui Mircea Eliade, opera realo-fictivă a lui Henry Miller, episodul iubirii târzii – Friedgard Thoma – al lui Emil Cioran, descris de autoare în volumul „Pentru nimic în lume”, crizele de nebunie ale lui Friedrich Nietzsche, autori precum Georges Bataille, Leopold von Sacher Masoch sau Donatien Alphonse-François Marchiz de Sade, iar lista ar mai putea mult continua, mă voi opri însă la contemporanul Emil

Brumarul și o sumedenie de scriitori ai generației tinere actuale care atacă subiecte și limbaje care mai de care cu „click” la public.

Foarte frumos subliniază Adrian Dinu Rachieru spunând: «Bineînțeles, Eminescu nu poate controla devenirea imaginii sale. Dosarul Eminescu include serii de „incendiatori”, invocând – mai nou – „dreptul” de a nu-l priza. Chiar de a nu-l citi. Îngropați în stricta contemporaneitate, junii de azi, prea convinși că literatura începe cu ei, cred că poezia eminesciană este „datată și neinteresantă”. În curs de devalorizare, deci.» (5), iar Gheorghe Jurma vine în sprijinul acestei idei, accentuând tendința cu care se acționează, aceea de a se vorbi în necunoștință de cauză, precizând următoarele: „De aceea, diversiunea creată în anii din urmă, încercînd să nege rolul, importanța, geniul sau modelul lui Eminescu, nu schimbă soarta istoriei. Se cunosc încercările unor tineri de a-l denigra și renega. Nu putem condamna, din principiu, tendința firească a tinerilor de a gândi altfel, de a schimba reperele, de a dărîma idoli, fiecare generație putîndu-se orienta după alte stele. Lucrul acesta s-a mai întîmplat. Dar dacă, așa cum ei înșiși declară, nici măcar nu l-au citit pe poet, nu merită luați în seamă.” (6)

*Latura iubirii eminesciene față de carte, iubire ce astăzi se lasă tot mai rece, aducînd în prim plan „greul fizic”, dar totodată „gest aducător de bucurie sufletească” suportat de poet în peregrinările-i, este consemnată în următoarele spuse: „Pe unde l-a așezat viața, a purtat după el geamantanele cu cărți, pînă la moarte” (7) și „în ieslele grajdului, la o parte, era un geamantan – biblioteca băiatului – plin cu cărți nemțești.” (8) Așadar, mai pot fi întîlnite, conceptual, astăzi asemenea gesturi din partea celor implicați în cultură **pentru cultură**? Mă îndoiesc. Probabil îmi va fi reproșat că sunt „demodat” și că la ora actuală o întregă bibliotecă poate fi arhivată și transportată într-un comod și rapid E-reader și nu mai este nevoie de „geamantane” și „iesle” sau pereți plini cu cărți, însă nu asta este problema. Problema este tipul argumentării prin care este susținută o anumită afirmație, cu precădere de gen*

calomniator, iar când aceasta este susținută „de pe Internet” și mai ales pentru obținerea unor anumite beneficii, materiale sau de imagine, (îmi asum din nou această indirectă „acuză”), atunci aceasta devine murdară și lipsită de orice valoare, în special de valoare culturală, și, prin urmare, nu își are locul între paginile de literatură, ci mai degrabă în paginile ziarelor și revistelor ce au puterea de a limita gândirea unor bipezi mult prea comozi într-ale documentării direct de la surse verificate și dovedit-veridice sau, dintr-un alt punct de vedere, al acelor subiecți axați pe teme ce țin de latura umană, al unor evenimente fericite sau nu ce nu țin direct de alegerile noastre ca indivizi, teme răsuflete într-o vară care nu au nici un punct comun cu latura creaționistă, latură cu care unii dintre noi nu am avut norocul a ne naște, „comedianți” care, din motive de complexitate, se grăbesc orbește a o arunca în prim-plan poate-poate primesc o clipă de celebritate.

Fără a mai enumera multitudinea de argumente adusă de scriitorii Adrian Dinu Rachieru și Gheorghe Jurma, cele două cărți pro Eminescu solidifică certitudinea că Eminescu trebuie citit și cel puțin într-o mică măsură înțeles, dar și faptul că Eminescu a fost, atunci, în vremea lui, pentru mult după anii 2000, după cum frumos, într-un articol datat 1935, Mircea Eliade observa: „Eminescu rezistă vremii, opera lui crește cu cât trec anii, viața lui ne ajunge mai scumpă cu cât se împrușcă amănuntele inedite.” (9)

Pornind la drum cu un bagaj bibliografic deloc neglijabil, Adrian Dinu Rachieru și Gheorghe Jurma întocmesc adevărate documente literare asupra personalităților ce dau culoare istoriei literaturii, adevărate eseuri asupra operelor literare ce fac cinste limbii în care au fost scrise, eseuri ce, la întocmirea unei noi Istorii a literaturii române, ar trebui extrem de bine consultate, analizate, comparate și citate în paginile și bibliografia acesteia.

Cât despre Eminescu ... „Ce este Eminescu dacă nu conștiința mai bună a românilor?” (10)

- 1) **Maiorescu, Titu**; în volumul **Eminescu, Mihail** - „Poesii” - Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1989 (Editie facsimil, 1884)
- 2) **Noica, Constantin** - „Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii românești” - Editura Eminescu, București, 1975, p. 60
- 3) **Costache, Iulian** - „Eminescu. Negocierea unei imagini” - Editura Cartea Românească, București, 2008, p. 176
- 4) **Costache, Iulian** - op.cit., p. 177
- 5) **Rachieru, Adrian Dinu** - „Eminescu după Eminescu. Texte și contexte” - Editura Augusta, Timișoara, 2009, pp. 24-25
- 6) **Jurma, Gheorghe** - „Vreme trece, vreme vine. Note eminesciene” - Editura TIM, Reșița, 2007, p. 62
- 7) **Jurma, Gheorghe** - „Cartea care deschide lumea. Note eminesciene” - Editura TIM, Reșița, 2012, Ediția a II-a, adăugită, p. 8
- 8) **Caragiale, I. L.** - în „În Nirvana”; în volumul „Ei l-au văzut pe Eminescu”, antologie, ediție, note, bibliografie de **Cristina Crăciun și Victor Crăciun**, studiu introductiv și cronologie de **Victor Crăciun** - Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989, p. 146; cf. **Jurma, Gheorghe** - „Cartea care deschide lumea. Note eminesciene” - Editura TIM, Reșița, 2012, Ediția a II-a, adăugită, p. 8
- 9) **Eliade, Mircea** - „Despre Eminescu și Hașdeu” - Editura Junimea, Iași, 1987
- 10) **Noica, Constantin**; cf. **Luceanu, Gabriel** - „Jurnalul de la Păltiniș. Un model paideic în cultura umanistă” - Editura Humanitas, București, 2008, Ediția a VI-a, p. 162

Mihai Hafia TRAISTA

OLTENIA ARE UN CARAGIALE AL EI

*„Este pe Terra o țară,
Cu oameni buni și frumoși,
Bogată. Privind de-afară
Condusă de ticăloși”*

Nicole DINCĂ

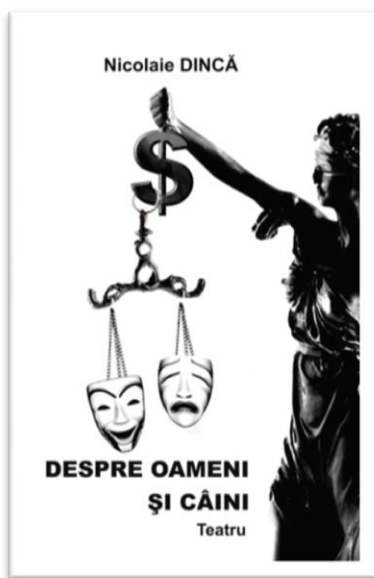
B. P. Hașdeu referindu-se la marele nostru comedigraf Caragiale a spus: „România are un Moliere al ei”.

Odată cu apariția piesei „Despre oameni și câini” același lucru se poate spune despre Tony Dincă: Oltenia are un Caragiale al ei. Pentru unii, spusele mele pot părea doar o glumă cordială, dar eu sunt sigur că timpul și pana ascuțită a scriitorului vor demonstra că am avut dreptate.

La început l-am cunoscut pe omul Nicolae Dincă – bun de pus pe rană, pe urmă l-am cunoscut ca actor – un talent deosebit, mai târziu ca poet cu un umor amar și scrisul fin (ca polițist m-a ferit Dumnezeu să-l cunosc), iar acum iată, cu mare bucurie descopăr dramaturgul Nicolae Dincă, pe Tony Dincă cum îl numesc prietenii, prin această piesă de teatru „Despre oameni și câini” – „O poveste adevărată bazată pe fapte... ireale!”, după cum o numește însuși autorul.

Marian Malciu scrie despre Nicolae Dincă: „Limbajul și ironia devin deja mijloace ale pamfletarului Nicolae Dincă. Domnia sa asigură, în același timp, forma atractivă prin umor, urmând ideea „Ridendo castigat mores” (Prin râs se corectează moravurile) pentru a servi mesajului literar...”

Piesa „Despre oameni și câini” nu este doar o radiografie a unor fraude ci și un mod, ales de autor, de a lupta împotriva hoției, corupției, minciunii... împotriva unei lumi bolnave cu toate plăgile ei, folosind o armă invincibilă, ironia, însoțită de D.D.D (precum a spus un ziarist isteț, deparatizare, dezinfectare, deratizare): derâdere, bășcălie, hazul de necaz, înțepătură, bâră etc.

Ironia dramaturgului Dincă (om al legii) nu întotdeauna tinde să producă comicul, dimpotrivă râsul are menirea de a ascunde supărarea, dezamăgirea, deznădejdea românului de rând și multe altele.

Autorul piesei reușește să creeze o galerie uluitoare de portrete, unele mai comice decât altele, urmărindu-le atât viața publică cât și cea intimă pentru că ele, personajele, au lăgătură cu politicul, iar la Dincă la fel ca și la Caragiale tot ce e politic, musai să fie și comic. Și cum în ziua de astăzi politica o face tot românul, de

la oier la boier, Dincă observă prezența omului comic peste tot.

Un asemenea personaj este consilierul I. Mititelu, datorita căruia este să apere cu orice preț imaginea alesului pentru a nu știrbi imaginea partidului: „Domnilor și doamnelor consilieri, eu îl cunosc de mult pe domnul primar, încă din copilărie, că era slugă la noi în curte, și (...) așa că, părerea mea despre el, despre dumnealui este că e un om corect, cinstit, la locul lui, care își vede de familia lui, nu bea, nu fură și e un om de onoare și de cuvânt, poți pune bază pe el oricând, așa că eu nu-l cred în stare să fure din banii proiectelor derulate în comună.”. Dar Mititelu, încă nu și-a pierdut calitatea de om corect, de om care nu minte și își exprimă, aproape bucuros, părerea sa personală despre primar: „Păi... după părerea mea personală, primarul’ a rămas tot slugă, este un nenorocit și un hoț, un curvar care aleargă după muierile altora, un bețiv ordinar, care n-are pic de onoare și minte de îngheață apele, așa că decât să ai încredere în el, mai bine îți bagi un băț în cur.”

Caracterizarea primarului, a polițistului și a altor personaje se realizează atât în mod direct de către ceilalți cât și în mod indirect, prin faptele și atitudinile lor. Trăsăturile lor de caracter sunt puse în

evidență prin diferitele surse ale comicului, cum ar fi cel de situații, de caracter, de limbaj și de nume – H.Oțu, N. Suferitu etc.

Dar mai este și V.Manea care: pentru a deveni consilier a... dar mai bine să-l lăsăm pe el să spună: „Ziceam că, care cu oile mele, i-am dat lui primaru 'Oțu o sută dă oi în compania electronațională, care cu oile mele m-a ales consilier comunal în comună, că așa a promis, care cu oile mele.Și i-am mai dat, care cu oile mele douăj`dă miei, șase găleți cu brânză și care cu oile mele, berbeacu' ăl bătrân de l-a făcut pastramă...”

În comedia „Despre oameni și câini” acțiunea și comicul de caracter crează o imagine a unei lumi care se apropie de ridicol, a unei lumi de inculți semianalfabeți și idioți. A unei lumi în care alegerile sunt adevărate lupte pentru avantaje personale ale unor oameni fără scrupule.

Doresc piesei „Despre oameni și câini” viață lungă, și totodată o recomand cititorilor și privitorilor, deoarece ea pur și simplu merită să fie citită, jucată și privită, iar lui Tony Dincă mult succes și inspirație literară!

„FANTASME”, SAU FERICIREA DE PE MALURILE DÂMBOVIȚEI

Albert Camus spunea că, o cale la îndemâna oricui de a face cunoștință cu un oraș este să încerci să afli cum se muncește în el, cum se iubește și cum se moare. În romanul său „Fantasme”, Viorel Ploșteanu ne face cunoștință cu un oraș, cu o metropolă europeană – Bucureștii – „...care sunt teribil de frumoși în zori, fără furnicarul de oameni și mașini, fără hărmălaie și

nervi, fără bucureșteni”. Un oraș în care, asemenea Predicii de pe muntele Mântuitorului nostru, adevărații fericiți sunt doar cei săraci cu duhul, cei ce plâng, cei ce flămânzesc și se însetează, deoarece „Dumnezeu îi dăduse puterea, sau inconștiența de a trece surâzător peste toate încercările vieții”. Acești fericiți, pe care noi deseori îi numim „nefericiți ai sortii”, dar mai ales îi ignorăm, ca și cum nu ar exista, pot fi frumoși, sau ne pot oferi gratuit, asemenea celor doi „saltimbanci fără voie ai vieții” – a puștiului hoinar și a câinelui său, Șchiortu, un spectacol superb, pe care noi, trecătorii – marii nefericiți – preocupați de probleme cotidiene, nu avem timp să ne bucurăm de el. Cum ar putea să se bucure de așa ceva, se întrebă naratorul, dacă ei „nici măcar nu realizează că nu-și mai trăiesc propriile vieți, ci pe acelea comandate de ceva care este mai presus de nevoia interioară a fiecărui individ”. Unora „criminala tehnologie” le-a răpit până și puterea de decizie, iar cei care nu trăiesc în nebunia lumii tehnologice sunt prinși în furtunoasa luptă pentru existență. Cu siguranță că în „această lume nebună”, în „aceste timpuri cretine”, fericiții sunt doar cei asemenea oamenilor străzii, pe care Viorel Ploeșteanu reușește să-i zugrăvească în culori atât de vii, atât de plăcute și atât de calde încât nu ai cum să nu îi îndrăgești și să nu-i porți de acum încolo în suflet (mai ales pe micul vagabond), alături de cerșetorul Tom Canty și prințul Eduard Tudor sau Tom Sawyer ai lui Mark Twain, alături de Oliwer Twist al lui Charles Dickens, alături de Gavroche al lui Victor Hugo, cu care de altfel îl și compară scriitorul – un copil lipsit de dragoste și de căldura unui cămin, nevoit să-și poarte singur de grijă, dar cu toate acestea el reușește să-și păstreze inocența, curajul și dragostea față de frumos: se trezește de dimineață doar ca să nu piardă răsăritul soarelui „astfel ratezi întreaga zi”, se spală pe față doar ca să simtă razele soarelui mai aproape de pielea lui, se plimbă pe străzi povestind câinelui său despre proprietățile pe care își închipuia că le deține în centrul bătrânilor București, dar câte nu face acest nichipercea?... Scriitorul de abia reușește să țină pasul cu el, încât la un moment dat spune: „acest copil are tendința de a deveni un personaj al cărții, dacă nu chiar personajul ei...”. Oare nu aproape la fel a spus Pușkin despre Tatiana Larina sau Turgheniev despre Bazarov?

La fel sunt și ceilalți oameni ai străzii, aidoma Zurbagiului din „Înălțimi găunoase” a lui Alexandru Zinoviev, despre care vorbește

și monahul Nicolae de la Rohia în „Jurnalul fericirii”: nu au domiciliu stabil, nu au acte în regulă, nu sunt în câmpul muncii; sunt niște vagabonzi, niște coate goale trăind de azi pe mâine cu ce li se dă, din ce pică, din te miri ce, îmbrăcați în zdrențe și-au făcut din sărăcie, neîncredere și neseriozitate un crez asemenea lui Ferrante Palla al lui Stendhal sau lui Zacharias Lichter al lui Matei Călinescu, sunt „saltimbanci fără voie ai vieții”, după cum îi numește Viorel Ploeșteanu, seamănă cu bufonul regelui Lear, cu copilul din povestea regelui gol a lui Anderson, ei nu știu de zgardă, precum lupul din fabula lui La Fontaine, – sunt liberi, liberi, liberi...

Însă dincolo de părul slinos și hainele zdrențăroase și murdare de pe ei, fiecare își are povestea, preocuparea și fericirea lui. Remus Vodeanu, arhitect și patron de firmă, este fericit doar atunci când intră într-o stare de rătăcire continuă. „O rătăcire care îl depărta tot mai mult de omul care fusese, de viața pe care o trăise, ducându-l pe căi neumblate, care nu-i aparțineau. Scopul acestei rătăcirii era însăși rătăcirea fără nici un scop”. El apare ca un Dumnezeu cu plete albe atârându-i pe umeri și barbă sură acoperindu-i pieptul, pentru a-și salva fiul de la viol, dar când îi revine memoria, confruntându-se cu realitatea își pierde din nou liniștea, devine nefericit și se roagă la Dumnezeu să redevină ceea ce a fost. Fericit este și Leonardo, pe care covrigii cu mac îl ajută să vadă arta, iar când se gândește la geniala sa descoperire: un dispozitiv de măsurat gândurile după intensitatea privirii, uită și de mâncare; poate la fel de fericită era și Afrodita, veșnic în căutarea iubirii, care „murise cu ochii larg deschiși, înfipti în lumea în care nu-și găsise locul”. O lume în care oamenii sunt indiferenți la durerea altora, o lume în care opinia publică a murit demult, o lume în care s-au pierdut legile tribului și ale comunității, iar oameni precum medicul Streașină sau directorul Bojdeucă, care sunt atenți la viață atunci când un om are nevoie de alt om, nu numai că sunt foarte rari, dar se încearcă și înlăturarea lor... Nu este loc de bine în această lume rea în care domină legea celui mai puternic. „Cei buni vor fi nevoiți să devină răi pentru a supraviețui. Jungla va deveni cel mai sigur adăpost pentru oameni.” Aceasta este lumea în care trăim, lumea Bucureștilor zilelor noastre, în care unii au totul, iar alții nimic, de aceea sunt nefericiți și unii și alții, iar fericiți cu adevărat par a fi doar aceia care, într-o permanentă stare de veghe, trăiesc într-o lume creată de imaginația lor, asemenea micului vagabond, care trăiește în fiecare noapte visul

în care este unicul stăpân al unui palat cu zeci de camere, dar fără nici un locatar. În palat se află și camera părinților, în care el nu îndrăznește să intre „îi era teamă ca nu cumva să distrugă și această ultimă porțiță, care ar fi putut să-i deschidă calea celei mai mari fericiri din lume, dar la fel de bine ar fi putut să-i distrugă visul”. Ce se va întâmpla când va deschide ușa acestei camere?... Cititorul va afla citind acest superb poem dâmbovițean, dedicat oamenilor străzii, și va înțelege de ce romanul se numește „Fantasme”. Desigur, va fi o lectură plăcută, pentru că Viorel Ploșteanu face parte din acea categorie de scriitori care, când au pus mâna pe cititor îl țin cu sufletul la gură, până când acesta nu întoarce și ultima pagină a cărții.

„ÎN VIAȚĂ, CU SAU FĂRĂ AMBULANȚĂ” SAU O LECȚIE DE VIAȚĂ ȘI DE MOARTE.

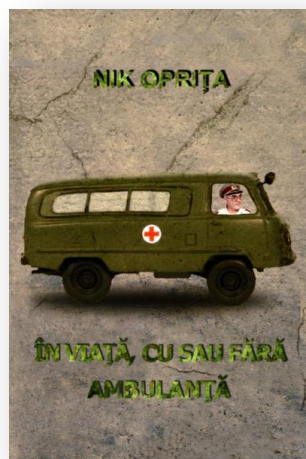
*„Încerc și eu, în texte optimiste
Să-nnod, cumva, povești sentimentale
Uzând de note, când vesele, când triste
Cum s-o vedea, acilea, mai la vale.”*

Nik OPRIȚA

Cartea colonelului medic Nik Oprița „În viață, cu sau fără ambulanță” pare o punte de legătură între lumea de aici și cea de dincolo, dar totodată ne oferă și (hai să le numim) „instrucțiuni” cum să trecem peste această punte dintre cele două lumi, aproape la fel de misterioase.

*„Mi-e dor de dor de altă lume
Precum va fi sau precum este
O lume auzită-n glume
Sau scrisă-n file de poveste.”*

Atât textele de proză cât și cele lirice, deși par aproape banale la prima vedere, sunt pline de încărcătură filosofică și emoțională, sunt ca niște lentile prin care scriitorul privește drumul parcurs prin viață, dar și sfârșitul acestui drum, care nu este numai al lui ci al fiecăruia dintre noi, un fenomen firesc care

ar trebui înțeles ca atare. Din păcate, majoritatea dintre noi nu suntem pregătiți pentru acest sfârșit, sau de ce nu, pentru un nou început în lumea de dincolo, ceea ce generează acel sentiment dureros și... egoist până la urmă.

Aceste creații literare ale lui Nik Oprea conțin o limpezire esențială, care atunci când ajunge să fie descoperită ne oferă o imagine cu totul nouă asupra realității, la fel ca „Oda în metru antic” a lui Mihai Eminescu – „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată”. În lipsa acestei limpeziri, realitatea de dincolo de înțelesul obișnuit al versurilor sale rămâne învăluită în tainică lumină, iar noi vom rămâne în continuare cu acea sete de nemurire pe care o descrie cu atâta umor autorul:

*„De o colivă mi-ar fi dor
Făcută de femeii din sat
Dar, eu să fiu consumator
Și nu, vezi Doamne, răposat.”*

Asta ne duce cu gândul la acel renumit epitet scris pe o cruce: „Aici zac eu și citești tu, aș fi preferat invers.”

De fapt, cimitirul devine laitmotivul creațiilor literare ale lui Nik Oprea, care îndrăznește să meargă cu un pas mai departe de Lucian Blaga și să spună că: „*Veșnicia s-a născut în cimitirul satului...*”.

Plecând pe „drumul de veci” (mult mai bun decât drumurile CNADNR, spune cu ironie scriitorul) ar lua cu sine doar cartea scrisă de el (sperăm că vor fi mai multe), dar în același timp, Nik Oprea este conștient de talentul său scriitoricesc, dar și de nemurirea scriitorilor: „*Puteam să mor de bătrânețe, fără să-mi dau seama ce scriitor aș fi fost, dar niciodată nu-i târziu să mor!*”

Ceea ce îi permite, mai în glumă, mai în serios să se așeze pe același piedestal cu clasicii literaturii române:

*„Asta-i soarta marilor scriitori:
EMINESCU a murit demult,
TOPĂRCEANU și MINULESCU mai încoace,
Iar EU, ÎNSUMI nu mă simt prea bine...”*

Timpul și cititorii vor demonstra cât de mare scriitor este Nik Oprea, până acum ne-a convins că nu este lipsit de talent și umor, îi dorim mult succes în noua sa carieră, iar cărților sale (sunt convins că vor urma și altele) un drum luminat către inima cititorilor.

CENACLUL „MANTAUA LUI GOGOL”

Claudia MINELA

Cronică eveniment, cenaclul „Mantaua lui Gogol”

Vineri, 31 ianuarie, 2014, sediul filialei bucureștene a Uniunii Ucrainenilor din România a fost gazda primei ședințe a Cenaclului „Mantaua lui Gogol”, organizat și

moderat de scriitorul Mihai Hafia Traista.

Înainte de venirea invitațiilor am descoperit, puse la loc de cinste, costume naționale în care culorile naturii erau cusute cu migală pe ii și fuste. Am găsit multe cărți și reviste culturale, una dintre ele având chipul lui Eminescu pe prima pagină, dovadă a prețurii comunității pentru marele poet român.

Frumusețea împletiturilor, specifice zonei maramureșului, se aflau până și pe pâinea frumos crescută, încadrată de cărți, ca un îndemn la hrana spirituală. Doamna Iaroslava Colotelo, consilier grad superior la Ministerul Culturii, deschide prima ședință a cenaclului, prezentând oamenii de cultură aflați în sală. Încheie felicitându-l pe inițiatorul proiectului apoi îi urează drum bun în activitatea cenaclului care vizează unificarea și cunoașterea valorilor literare contemporane ucrainene, cu cele românești și din Diaspora.

M.H. Traista, Claudia Minela, Maria Hosciuc-Șzemeniuc, Romița Mălina Constantin, Iaroslava Colotelo.

Urmează o scurtă trecere în revistă a programului acelei seri, prezentat de Mihai Traista.

Mihai Nebeleac, născut în Rona de Sus, este unul dintre scriitorii renumiți ai comunității ucrainene care a lăsat în urma sa o bogată zestre culturală prin romanele și volumele de versuri scrise. Este reprezentant de seamă al literaturii ucrainene care a reușit să cucerească iubitorii de poezie din mai multe țări, fiind tradus, versurile sale cunoscând versiuni în limbile maghiară, germană și sârbă, semn că poetul este unul dintre cei de excepție, apreciați în lumea cuvintelor frumoase.

Mihai Nebeleac este autorul volumului de versuri „Neliniștea primăverii”, volum ce face obiectul următorului moment liric, în lectura lui Mihai Traista.

Maria Hosciuc-Szemeniuc a citit un fragment din romanul „Recreații”, autor Iuri Andruhovici.

Au citit din creațiile proprii Claudia Minela și Mălina Constantin apoi au fost lecturate două poezii din volumul de versuri „Tu însămi, însuși eu”, publicat la editura Editgraph, Buzău, 2012, dialoguri lirice semnate de Luminița Zaharia și Cristian

Țârlea, poet și traducător.

Mihai Hafia Traista a lecturat două poezii din revista „Mantaua lui Gogol” traduse în limba ucraineană, autor Claudia Minela.

Urmează un moment muzical oferit de formația „Acum” care și-a încheiat minirecitalul interpretând o melodie cântată în limba maternă, pe care toți membri ucraineni au fredonat-o într-un glas, impresionându-ne.

În memoria scriitorului Stepan Tcaciuc, mentorul omului de cultură Mihai Hafia Traista, au fost aduse omagii, amintind celor de

față despre opera scriitorului. Soția sa, prezentă în sală, spunea emoționată că soțul dânzei a simțit valoarea scriitoricească a ucenicului său pe care-l compara cu un diamant cu mai multe fețe.

Amintiri, amintiri, amintiri, vieți între coperte, fețe luminoase, oameni generoși, au reușit să facă din prima ședință a cenaclului o seară specială, petrecută între prieteni, o seară care s-a încheiat cu discuții despre întâmplările de la Kiev.

Să ne revede m cu bine la următoarea ediție a cenaclului „Mantaua lui Gogol” care va avea loc în ultima vinere a lunii februarie.

Ave, prieteni!

De la stânga la dreapta: Vsevolod Rusnak (Vova), Dan Vasilescu, Mihai Colotelo, M.H. Traista, Cristian Țârlea (în spate) Firoiu Cristina Maria, Claudia Minela -----, Romița Mălina Constantin, Maria Hosciuc-Semeniuc.

Trupa „ACUM”: Dan Vasilescu, Mihai Colotelo și Vsevolod Rusnac.

Cea de a doua ediție a Cenaclului „Mantaua lui Gogol”

„...am fost persoana care a purtat în suflet toată viața cuvintele lui Șevcenko, iubirea lui pentru Ucraina, am crescut cu Șevcenko, de la grădiniță până la facultate...”, afirmă emoționată doamna Iaroslava Colotelo, consilier la Ministerul Culturii, în deschiderea celei de-a doua ediții a Cenaclului Mantaua lui Gogol care a avut loc pe data de 4 martie 2014.

mult rău!”. Aceste versuri au fost spuse în limba ucraineană și apoi traduse de doamna Iaroslava Colotelo care ne-a mărturisit că din cauza acestui moment, regimul comunist le-a interzis să-l mai omagieze pe Taras Șevcenko.

Mihai Traista o invită pe Larisa Traista să citească o poezie în limba ucraineană scrisă de Taras Șevcenko. Tânăra s-a remarcat printr-o prezență demnă și voce plăcută care nu au scăpat publicului prezent, fiind recompensată cu aplauze.

Următorul moment ne-a fost acordat de Trupa Micul Paris care a animat cu dinamismul membrilor săi publicul aflat

A.C. „Taras Șevcenko” vă invită la
Cenaclul literar „Mantaua lui Gogol”
U.U.R. BUCUREȘTI
Marți 4 martie, ora 17.00
Calea Victoriei, nr. 216, et.2
Lectură publică:
Teodora Anghel – proză
Gongu Viorel – proză
Cristian Țirlea – poezie
Daniela Toma – poezie
Cristina Maria Firoiu – poezie
Mălina Păun – poezie
Muzica:
Andrei Rareș Adam
Trupa Micul Paris
Trupa Acum
Moderatori: Mihai Hafia Traista
Claudia Mînela

Aflăm de la doamna Colotelo că poetul Taras Șevcenko a fost omagiat ades până când o ucraineancă a îndrăznit să spună poemul „Caterina” atât de înfocat, încât a deranjat forumul superior al acelei perioade-„iubiți-vă fetelor, dar nu cu muscalii (ruși) pentru că sunt oameni răi, vă vor face

în sală. „Cântăm o muzică acustică, un pop rock acustic pentru că ni se potrivește. Micul Paris a prins contur în octombrie 2009, în clubul Iron City, la Bocancul Literar, din aplauzele publicului și ospitalitatea organizatorilor. Din trupă fac parte: Onu Pavelescu (chitară, voce, violoncel), Luminița Maria (voce), Pavel Stoica (clape), Ionuț Calotă (chitară bas), Dorin Munteanu (chitară, voce) și Juliana Chetrone (percuție)”, încheie prezentarea Onu Pavelescu părintele trupei.

Au mai cântat Andrei Rareș Adam și Dan Vasilescu , muzica întregind armonios recitalul oferit de poeții Cristina Maria Firoiu, Daniela Toma, Cristian Țârlea. În program au lecturat din creațiile proprii și prozatorii Teodora Anghel, Viorel Gongu și Mălina Păun (debutant).

Claudia Minela prezintă volumul de versuri „Încă un adagio”, publicat la Editura Mantauau lui Gogol, autor Romița Mălina Constantin.

Momentele lirice aduse ca omagiu poetului Taras Șevcenko în fața publicului, ne-au fost dăruite cu generozitate, în limba

ucraineană și în limba română, de către scriitorul Mihai Traista și fiica acestuia, Larisa Traista.

Au mai participat la eveniment Vasile Dumitru venit din Cugir, realizator emisiuni culturale Radio Vocativ, Nicoleta Epure, realizator tvr 1, membri ansamblului „Zorea” (am aflat de la domnul Mihai Traista că zorea, care la români este denumirea unei flori, în limba ucraineană înseamnă luceafăr), Ioana Lazăr etc.

Încă o seară reușită unde români și ucraineni au împletit armonios ambele culturi prin lecturile scriitorilor prezenți la eveniment sau prin reprezentanții acestora. Din nou am fost impresionați de muzica și imnul interpretate într-un singur glas, în limba maternă, de minunații noștri prieteni ucraineni, cărora le mulțumim pentru găzduire și pentru momentele culturale oferite.

Să ne revedem cu bine!

Ave, prieteni!

COPIIUL ȘI MIRAJUL COPILĂRIEI

Prof. înv. primar

Marta Valeria LAZARCIUC

(Școala Gimnazială Nr.1 Sighetu Marmației)

„Copil – joc” o minunată alăturare de cuvinte care reprezintă o lume minunată, lumea copilăriei.

Copilăria, simbol al bucuriei, al primăverii, al florilor și zborului uman, cuprinde cea mai importantă „decolare” în marile zboruri ale vieții omului. Ea dă marele start pentru acea sublimă competiție a omului cu el însuși în propria sa devenire, autodepășire și formare a sa ca valoare umană.

Copiii, cele mai gingașe ființe de pe pământ, aduc căldură și alinare în sufletele noastre, ei sunt florile lui Dumnezeu lăsate să bucure și să mângâie sufletele părinților.

Cum deschide ochii pe lume, copilul are nevoie de dragostea și grija noastră ca să poată crește sănătos și fericit. De-ar avea tot ce-i mai bun pe lume, nimic nu poate înlocui afecțiunea și tandrețea noastră, fără care copiii suferă în tăcere asemeni florilor fără lumină.

De câte ori supărarea unui părinte care se luptă cu greutățile vieții nu dispare când vede fața luminoasă și zâmbitoare a copilului său! „Ce-am fi noi oameni fără copii? Care ar fi împlinirile noastre? Cui am lăsa comorile spirituale moștenite de la strămoși? Cine și ce ne-ar mai face să plângem de bucurie?”

*„Am plâns de multe ori în viață,
Când m-am împiedicat și soarta m-a lovit.
Dar altfel e când plângi de bucuria
Visului, ce prin odrasla ta l-ai împlinit.”*

Și spun din propria experiență că, acele lacrimi mângăie sufletul trist și întineresc obrazul unui părinte.

În preajma lor avem sufletul tânăr, gânduri mari și vise când privim obrăjorii ca petalele de trandafir, ochii ca razele de soare, zâmbetul nevinovat.

Părinții sunt primii care au sarcina nobilă de a le arăta copiilor ce e bine și ce e rău, să le sădească în suflet cele mai de seamă valori morale și creștine, pentru că numai așa vor putea mai târziu să clădească un viitor strălucit.

Pe planeta noastră toți avem un loc sub soare, toți avem dreptul la viață și fericire și atunci mă întreb: de ce oare sunt atâtea copii care suferă de foame și de frig? Este o mare nedreptate față de aceste ființe mici și nevinovate care nu se pot lupta cu nimeni și nimic în lumea asta. Sunt copii care trebuie să lupte pentru apărarea propriilor drepturi, copii pentru care dragostea înseamnă atât de mult tocmai pentru că le lipsește. Acești copii au nevoie doar de o șansă pentru a-și demonstra valoarea. Voi, care aveți puterea să o faceți, aduceți-le zâmbetul pe față, ștergeți-le lacrima, să se simtă iubiți și îngrijiți.

Dincolo de aparență, în realitate există o lume a sentimentelor și trăirilor intense de unde ne extragem esența continuității pentru a putea supraviețui obstacolelor vieții.

Poate cea mai puternică armă împotriva răutăților adânc înrădăcinate în inimile oamenilor este copilăria. Inocența care însoțește această vârstă surprinde mereu prin surâs și candoare. În sufletul unui copil e atât de multă speranță și dragoste încât am putea reclădi o lume a zâmbetului veșnic și a păcii.

Copiii au felul lor de a vedea lumea și sunt singurii cărora nu le este frică de viitor. Își zidesc fericirea pe visuri, iar poveștile în care binele învinge răul fac parte din realitatea lor. Toate gândurile mărețe, toate invențiile cu adevărat importante au izvorât din sufletul unui copil care a visat să-și depășească condiția și să impresioneze lumea demonstrând astfel că evoluția societății depinde de ambiția visului unui copil. E atât de greu să ajungi la sufletul unui copil însă e o aventură care merită într-adevăr trăita. Copiii detectează artificialitatea, minciuna și egoismul, oricât de mult ai încerca să-ți maschezi atitudinea.

Merită să lupăm pentru a câștiga încrederea unui copil, căci inima lui e mai prețioasă decât o comoară, mai fragilă decât o floare, mai bogată decât întreaga avere a lumii.

Claudia MINELA

BATE NASU' (II)

O PARTIDA DE PESCUIT NEOBISNUITA

(Roman)

Dimineață s-au întâlnit cu ceilalți prieteni. Mihai le-a prezentat-o pe verișoara lui din București, o blondă minionă, bine legată, dar puțin cam îngâmfată.

– Ea este Diana, vara mea bună, spuse el și-i prezentă pe rând.

Fetele au întins păturile, în timp ce băieții își aruncau undițele și mulinetele în apă. Roberta li se alătură. Vântul adia ușor, răvășindu-i părul.

Cerul era limpede ca oglinda. Soarele călduț le mângâia fețele tinere. Era atâta prospețime în atmosfera aceea, încât ea simți nevoia să se întindă pe spate și să-și afunde trupul în iarba umedă. Închise ochii, se relaxă și respiră aerul curat, puternic, al dimineții. Începu să-și plimbe delicat degetele peste firele de iarbă fragedă, adunând roua în palme și umezindu-și chipul. Mario o privea de când se întinsese, urmărindu-i fiecare mișcare.

– Mario, fi atent!...trageeee!strigă Mihai trezindu-l din visare.

El se repezi la undiță, înțepă și scoase la suprafață un caras frumușel, de aproape un kilogram.

– Eeeeei, gata ai spart gheața! strigă prietenul său bucurat.

Ceilalți au început să comenteze, să glumească și să râdă agitându-se fără rost în jurul lui.

– Traiane, îți pleacă lanseta!...strigă Mihai precipitat.

Din câțiva pași, uriașul a ajuns lângă lansetă și o trase la timp...

– Oho,ho,ho, stai cu tata micuțule! Să fiu al dracului dacă ăsta nu-i crap! spuse în timp ce mulina de zor,

plimbând captura dintr-o parte în alta, obosind-o, aducând-o încet spre mal.

Mario se apropie cu minciogul, urmărind încordat mișcările peștelui.

– Încet, încet...dă-i la stânga...îl iau

aaaaacum! spuse intrând cu picioarele în apă. E rece ca dracu! se zbârli strâmbându-se. Plimbă-l, așa, așa ...ușoor! Gataaaa, l-am luat! strigă bucuros. Yes, yes, yes!

– Ptiiii! să fiul al mamei dacă n-are peste trei kile!exclamă Traian.

– Bă țrane, maaare noroc ai avut! Ai mâncat cu polonicu' frate...Ăsta merge la grătar, nu-i așa? îl necăji Mario.

– Da, da...uite jumatea lui cinci, ai vrea tu...! îl repezi acesta scoțând acul din gura monstrului.

– E o idee bună! interveni Roberta. La grătar cu el, hai! zise făcându-le cu ochiul fetelor, pentru a le ațâța.

– Da, da, la grătar cu el! tăbărâra ele pe bietul băiat care-și apăra prada cu corpul, încercând să le îndeparteze cu o mână. Cațavencilor, roiți-o de-aici, că vă arunc în apă...!

Se trezi asaltat și de băieți care înșfăcară peștele, jucând „Măgărușul”, cu el, obosindu-l în final pe ex proprietarul capturii.

– Bine bă, puneți-vi-l pe grătar...cu voi n-o scot la cap! Sta-v-ar în gât! spuse gâfâind .

Toți hohoteau.

– Fetelor, mergeti și adunați crengi uscate, tu Mihai, du-te și adu grătarul, eu curăț peștele, iar voi, se adresă ea celorlalți băieți, aveți grijă să nu pierdeți vreun pește...!

– Mario, vino puțin...nu pot să-l tai că mișcă...fă-i ceva!

Îl luă și îl lovi de pământ.

– Nu vă este milă de el? întrebă oripilată Diana. Parcă ați fi barbari!

Roberta o fulgeră cu privirea.

– Atunci tu, ce cauți printre barbari?o întrebă pe înfumurată.

– N-am crezut că voi asista la o asemenea scenă, clipi des, dându-și ochii peste cap, evitând privirea Robertei.

– De ce nu te-ai dus după vreascuri cu fetele?

– Pentru că nu-mi place să primesc ordin de

la nimeni, o înfruntă ea, apoi își turnă puțină Cola în pahar și sorbi ușor.

Mario se retrase la undițele lui, ascultându-le și mustăcînd.,,Habar n-are cu cine are de-a face, săraca, mi-e milă de ea,, își spuse știind ce-i poate pielea Robertei.

– Auzi fetițo...eu nu dau ordine nimănui și dacă nu-ți place, n-ai decît să te uiți în altă parte. Noi nu suntem obișnuiți cu fițe...

– Mă numesc Diana, nu fetițo, apăsă aceasta pe ultimul cuvânt. Și pe urmă, nici nu sunt obișnuită să vorbesc cu o țărancă...ca tine. Așa că refuz să-ți răspund la provocări, încheie întorcându-i spatele.

– Ce te face să crezi că ești superioară celorlalți? Dacă am înțeles bine, ești verișoara lui Mihai, care este tot țaran ca noi toți și ai grijă ce faci, nu încerca să mă calci pe bombeu, c-ai încurcat-o cu mine, fetițo!

Diana își continuă plimbarea dând din mână a lehamite, parcă vrînd să spună:,,Scutește-mă...!,,

Roberta curăță peștele. Fetele veniră cu brațele pline de vreascuri.

Au făcut focul și s-au adunat cu toții în jurul lui, așteptînd finalul. Mario stătea între Diana și Roberta .

– Tu ești de aici din sat? întrebă tînăra flirtînd cu el.

– Da, răspunse Mario.Ce e rău în asta?

– Aaaa, nu! mă gîndeam că ești altfel decît ceilalți.

Mario, simțind tensiunea Robertei se ridică și se îndreptă spre lac, să-și verifice momeala. Diana îl urmă.

– Mă înveți și pe mine să pescuiesc?

Tînărul o măsură din cap până în picioare, interesat fiind de aspectul ei sexi.

– După ce mîncăm, cu mare plăcere.

– Eu nu mîncînc, te aștept aici. Nu-mi place peștele.

– Am înțeles, dar avem și altceva. Nu e bine să stai retrasă. Îi faci și pe ceilalți să se simtă aiurea.

– Mă îndoiesc...ceilalți nu sunt ca tine.Oricum nu am nimic în comun cu ei. N-am vrut să vin, dar au insistat ai mei, altfel, Mihai ar fi trebuit să rămîna acasă. Până la urmă va fi o zi frumoasă dacă îmi vei permite să-ți stau alături. Sper că nu te deranjează.

– Mă tem să nu te plictisești... și eu sunt asemeni prietenilor

mei...

- Nu-i adevărat! tu ești finuț, deosebit...

Roberta asculta cu mare atenție dialogul dintre cei doi.,,Ce infatuată...se crede buricul pământului, iar el îi cântă în strună,,

- Mario, e gata masa!Vino și fă saramura...

El se apropie zâmbind șăgalnic.

- Uite, ai aici roșiile coapte și ardeii, patrunjelul, usturoiul...

- Văd, nu sunt chior, o întrupse el amuzat.

Nu cumva îmi dai prea multă atenție?

Termină de preparat saramura și o aruncă peste pește. Poftea la ea doar privind-o, nemaivorbind despre miros...

- Traiane, nu-l mai boci prietene! Ia uite ce bine-i stă în saramură, îl necăji Mihai rupând o bucată și îngurgitând-o pe nerăsuflăte.

- Diana, nu mănânci ? întrebă Ileana binevoitoare.

- Las-o dragă! Nu are nimic în comun cu noi...,niște țărani sălbatici,,

Tânăra roși, simțindu-se jenată.

- Roberta, suntem la masă, nu ne strica ziua! interveni Mario.

- Mda! mormăi, se ridică și plecă.

O urmă, se apropie, apoi o sărută pe obraz. Ea îl îndepărtă și se șterse știind că îl jignește acest gest. Se așeză pe iarbă.

- Ce înseamnă asta?

- Înseamnă că-i dai apă la moară...

- Hai, bate nasu'! Nu fi răutăcioasă...gândește-te că e singură și nu cunoaște pe nimeni.

- Mariooo! se auzi el strigat de Diana.

- Vin acum!

Se ridică și alergă într-un suflet. Roberta o privea cu ură.,, Mario e al meu, nu vezi chioaro?,, își spuse în gând.

- Mi-ai promis ceva, îi zâmbi curtenitor, descoperindu-și dantura perfectă.

Soarele începu să dogorească. Tinerii s-au dezbrăcat de hainele mai grosuțe, rămânând în tricouri și șorturi. Roberta se uita la băieții cum își dădeau coate, privind lacomi la sâni voluptuoși ai Diane. Invidia o măcina. I-ar fi plăcut și ei să stârneasă asemenea reacții, dar din păcate ea îi avea potriviți. Nu purta niciodată haine mulate pentru a-i evidenția. Era mai pudică și pe urmă îi plăcea să poarte lucruri largi, sport, în care să se simtă bine. Se uita la Mario

cum îi dădea lecții de aruncat lanseta, stând în spatele ei, sub privirile invidioase ale celorlalți băieți.

– Băi, vezi să n-o agăți...cu acu' ! glumi

Nelu.

„Ups ce idee!”, își spuse Roberta

Mario le făcu cu ochiul atingându-i ca din greșeală sânul. Ei se hlizeau prosteste. Fata nu se sinchisea știind că o făcuse special. Îi plăcea să fie în centrul atenției. - Scuză-mă! spuse el cu un aer nevinovat. Te apleci puțin în față, apoi arcuiești spatele, privești vârful lansetei ...și aruuuunci cu putere! îi explică plin de zel ținându-și palma pe abdomenul fetei, arcuindu-i corpul. Mâna lui era peste a ei, ținând bățul lansetei, iar spatele era lipit de abdomenul lui.

– Acum mulinează repede, repede, repede!

gata .Asta-i tot. Încearcă singură!

Roberta clocotea de nervi. A scos undița din apă și s-a îndreptat spre ei.

– Ups, au încurcat-o! spuse Nelu văzând-o venind.

– Ajunge cât ai învățat-o, acum las-o și singură, altfel n-o să reușească never! spuse ea încercând să fie prietenoasă zâmbindu-i Dianei.

Sub privirile acestora, îl îmbrățișă pe Mario și îl sărută pătimașă. El a rămas înmărmurit...Era prima dată când îl sărutase din propria inițiativă.O făcuse pentru a se impune în fața celorlalte.

Diana a întors capul pregătindu-se să arunce. Roberta i-a prins acul lansetei de tricou, în trecere, cu o abilitate feroce, fără ca cineva să observe.

– Acum aruncă cu putere! o îndemnă ea.

Mario era uimit. Nu mai înțelegea nimic.Știa că urmărește ceva dar nu-și dădea seama ce anume.

Când fata aruncă, acul i se înfipse și mai bine în spate.

– Auuuu! m-am agățat, mă doare!se plânse aceasta.

– Mai trebuie să-i dai câteva lecții, spuse

ironic, bătându-l cu palma ușor peste obraz, ca pe copiii mici și proști. Pesemne că nu ești un profesor prea bun sau ea nu este o elevă grozavă...

Își descoperi gropițele fermecătoare zâmbindu-i Dianei, îi întoarse spatele și plecă trimfătoare.

„Deci asta era, aici a vrut să ajungă”, își spuse Mario

privind-o cu dragoste.

– Auuu, nu mai pot de durere! Fă ceva, Mihai!

Toți tinerii au înconjurat-o cu grijă, încercând să o ajute. Mario îi desprinsese cu greu acul. Nelu dădu fuga și îi aduse un scaunel pliant. Fata se așeză aproape de apă și privea în gol. Știa că era numai mâna Robertei. Era sigură de asta. El o consola vorbindu-i încet.

Cineva îi urmărea cu mare atenție, deși nu era acolo. Îl vedea pe el ridicându-i tricoul și tamponând cu grijă locul rănit.

Fetele se amuzau pe seama pățaniei la care asistaseră și își felicitară prietena. Ea le părăsi în scurt timp revenind pe malul apei.

– Mario, te rog, umblă-mi puțin la plumb!
Pluta stă prea ridicată și mă păcălește.

Se uită atent la poziția plumbului, în timp ce ea se apropie de Diana și prefăcându-se că se apleacă după viermuși, o împinse în apă. Luată prin surprindere, fata speriată, începu să țipe dând din mâini.

– Scuză-mă Diana! n-am vrut...și tu, nu sta ca vițelul la poarta nouă, ajut-o să iasă! strigă ea panicată la Mario.

Când el se apropie de mal, pleosc, îl împinse în apă.

– Ai făcut-o special, nesimțito! strigă Diana din cale afară de nervoasă.

– M-am gândit că vă încinseserăți prea tare și trebuia să vă răcoriți puțin. Eu nu am făcut altceva decât să vă dau un imbold, spuse sarcastic, privindu-i trufașă, restul face apa.

Mario râdea. Ar fi vrut ca în locul Dianei să fie Roberta. S-o lipească de el și să-i încălzească trupul cu al său, căci apa era foarte rece.

I-ar fi plăcut să-i frământa tot corpul în mâini, să-i simtă sânii tari lipindu-se de pieptul lui. Era înnebunit după ea.

Fata stătea lângă pătură privindu-i satisfăcută. După ce o ajută să iasă pe Diana, Mario se îndreptă către Roberta care o zbughi la fugă râzând. O ajunse repede din urmă și o strânse în brațe. Erau în crâng, departe de grup.

– Aaaaa! tresări când simți apa rece de pe tricoul lui. M-ai udat... mi-e frig... pleacă de lângă mine!

– Acum ai să stai în brațele mele până când mă usuc, dacă nu vrei să te arunc în apă!

Îi plăcea căldura emanată de corpul ei.

– Ești nebuuun!

– Da, după tine, spuse el acoperindu-i gura
cu a sa.

Ea îi răspunse cu aceeași pasiune, abandonându-se simțirilor. Îi scoase tricoul, din care încă mai șiroia apa și se lipi de el să-l încălzească.

– Dacă îl ții pe tine până se usucă, răcești. E încă frig, nu-i vară...

– Atunci să-mi dau și șortul, glumi el.

– Nu fii obraznic!

– Brrr! chiar mi-e frig.

Roberta îl strânse și mai mult în brațe, îl sărută, apoi se îndreptară spre grup.

– Știam că vei învinge, special te-am provocat...

– Nesuferitule! Bate nasu'!

El se conformă. Se apropie și-i atinse nasul cărn, mișcându-l de la dreapta la stânga. Era un ritual al împăcării și nu numai. De mici obișnuiau să „bată nasul”, de câte ori se împăcau sau erau certați de cei mari.

– Doar pe tine te iubesc, scorpie!

Cînd încercă să-și tragă bluza de trening pe el, îl opri.

– Te îmbrac eu.

Se supuse. Tresărea la fiecare atingere a degetelor ei. Îl mângâia ușor, ca o adiere de vînt. Pielea i se înfiora de plăcere.

– Am să te chem în fiecare dimineată să mă
îmbraci, îi șopti la ureche...îmi place!

Se pierdură unul în ochii celuilalt.

– Haideți porumbeilor, că a început din nou să tragă pește! îi
îndemnă Mihai.

– Ce facem mâine Roberta? întrebă Ileana.

– Mi-ar plăcea să mergem în pădure, le propuse Mario.

– Bună idee îl susținu Traian! Facem echipe, ne despărțim și
ne întâlnim în luminiiș. Echipa care ajunge prima, câștigă...

– Și care este premiul? întrebă Ileana.

– Cei care câștigă vor fi scutiți de orice efort.

Învinșii îi vor sluji: vor merge după lemne, vor face grătarul, îi vor servi pe învingători și le vor căra bagajele la întoarcere, continuă Roberta...

Vasilisia Lazăr-Grădinaru

RĂFUIALA

(Roman)

II

Căminul Cultural, de fapt clădirea unei foste școli, nu putea fi destul de încăpător pentru hora din prima zi de Paști, de aceea se hotărî ca taraful satului să fie așezat la umbra unor pomi de pe marginea terenului de sport al școlii, dând astfel posibilitate acestuia să se extindă fără a ține seama de spațiu.

Într-adevăr, hora se întindea foarte mult, ocupa cam trei sferturi din teren, în momentul în care Mihai ajunse acolo, unde aproape toată suflarea satului era concentrată. Dintr-o privire, observă că taraful era înconjurat de copii, unii mulțumindu-se doar să asculte, alții privind atent la muzicanți, de parcă ar fi vrut să fure ceva din taina acestora, iar o altă parte încercând pe furiș să atingă o clapă de acordeon sau o coardă de țambal, ori să tragă câte un pumn în pielea întinsă a vreunei tobe. În stânga tarafului, la câțiva metri, stăteau fetele, în grupuri mici, așteptând să fie invitate. În partea opusă, cam la aceeași distanță, erau flăcăii care nu se prinseră încă în joc, dar care priveau din când în când către grupul de fete sau în mijlocul horei, ca și când ar fi urmărit pe cineva anume. De jur-împrejurul acestora vedeai femei, majoritatea mame a celor ieșiți la horă, care urmăreau tăcute întreaga mișcare, dar care deveneau destul de vorbărețe atunci când odraslele dansau cu cine le era lor pe plac. Mai retrași, bărbații, în grupuri mici, însoțindu-se de gesturi, uneori largi, alteori reținute, discutau fel de fel de probleme, neluând în seamă viociunea molipsitoare a celor tineri și nici bârfele guralivelor neveste.

Mihai se hotărî să se apropie de grupul de flăcăi care nu dansau:

– Hristos a înviat! spuse acesta, după cum se obișnuia în acele zile de sărbătoare, onorându-i pe toți cu o privire.

– Adevărat c-a înviat! răspunseră câțiva.

– Ce, mă, nu mai cunoști lumea? Sau te-ai liberat și de-acu’ ți-ai luat nasu’ la purtare...

– Ba, măi Vasilică, o cunosc și află că v-am salutat, dar tu erai furat de cântec sau poate de peisaj și n-ai auzit.

– Mda, da’ să dai noroc cu lumea, așa...

– Bine, mă, bine, uite, vin să dau noroc „cu lumea”!...

Și Mihai făcu câțiva pași, dădu mâna cu Vasile, apoi se retrase la locul lui de unde începu să privească mai atent hora.

Era la mijlocul lui aprilie și soarele, mai mult decât priitor, se întrecea în strălucire cu mândrele costume populare – viu-colorate pentru fete și ceva mai sobre pentru femeile măritate – accentuându-le nota de eleganță, dar și feminitatea. Tulpanele, majoritatea cu flori roșii, completeau fericit frumoasele straie. Mihai se gândi un moment ce bine ar fi fost dacă și flăcăii ar mai fi păstrat cât de cât portul popular. Muzica continuă în același ritm alert, ritm care te chema, te împingea parcă la joc. Fetele, cu fețele îmbujorate, flăcăii, cu broboane de transpirație pe frunte, prin dansul lor plin de vervă, parcă îți porunceau să li te alături.

Mihai își plimbă privirile roată pentru a-și da seama ce fete au mai ieșit la horă. Descoperi destule noutăți, apoi, uitându-se la grupul celor care nu dansau, puse ochii pe o fetișoară care i se păru mai deosebită și hotărî să o invite, numai că atunci când făcu primul pas, văzu cum aceasta se desprinde de celelalte, îndreptându-se spre flăcăul care o chemase înaintea lui. Se retrase puțin stingherit și, privind în stânga, îl descoperi pe băiatul vecinilor, Aurel, căruia îi făcu semn să se apropie:

– Bem ceva? propuse Mihai.

– Faci cinste? întrebă Aurel, zâmbind.

– Fac, că nu mă doare gura, răspunse primul.

Bufetul era instalat în casa gestionarului. Cei doi găsiră o masă liberă, într-un colț, lângă fereastră. Mihai se așeză, iar, după scurt timp, Aurel aduse două sticle de bere, le puse pe masă, apoi înapoie restul lui Mihai și luă loc lângă acesta. Băură destul de repede.

– Mai luăm câte una! Propunerea veni, de astă dată, din partea lui Aurel care, fără a mai aștepta vreun răspuns, se sculă de la masă și porni cu pas sprinten spre cârciumar. Băură și de data aceasta cu aceeași iuțeață, fără să-și spună nici de data asta prea multe vorbe. După încă un rând, răcoriți, dar în același timp și puțin încălziți,

porniră cu pași molcomi înapoi spre horă. Pe drum, întâlniră multe grupuri de flăcăi ce se duceau să-și potolească și ei setea, precum și nenumărate grupuri de fete care se plimbau alene, semn că, în acele momente, lăutarii se odihneau. Ajunși iarăși pe marginea terenului de sport, băieții fură întâmpinați de Ioana, mama lui Mihai:

– Unde ați fost? întrebă aceasta, privind când spre unul, când spre celălalt.

– La o bere, răspunse Mihai. A venit și tataia?

– Da, e pe aici pe undeva...

– Tu, Aurele, când te însori? întrebă ea, râzând.

– Eu? Întâi băiatul matale, le' Ioana, c-a făcut armata, răspunse acesta disculpându-se fără motiv.

– Dar să nu jucați că vă ia lumea la ochi și fetele de rău! glumi ea.

Între timp, muzica reîncepu. Rând pe rând, flăcăii se prinseră în joc.

– Mamă, dacă vrei să mă vezi dansând, du-te mai bine la femeile matale!

– Mă duc, dar nu prea cred eu că o să văd asta curând... zise Ioana depărtându-se.

– Auzi, Mihai, tu chiar nu ai de gând să joci? întrebă Aurel după ce rămaseră din nou singuri.

– Ba da, o să jucăm.

– Să jucăm?! În niciun caz! răspunse acesta puțin neliniștit.

– Uite, ne prindem între Grigore și Ghiță. Tu înainte!

– Nu! zise hotărât Aurel.

– Ba da, ba da, răspunse cu blândețe Mihai. Hai, ia-o înainte!

Aurel ezita. Mihai îl prinse de braț și-l conduse cu fermitate spre horă. După câțiva pași, novicele intenționează să se oprească brusc, zicând hotărât:

– Eu mă retrag! Toată lumea se uită la mine, nu vezi?

– Așa mi se părea și mie când am dansat prima oară. Dă-i înainte!

Aurel se supuse fără a mai scoate o vorbă. Primul ocol parcă îi desferecă picioarele dându-i atâta curaj cât să continue. În scurt timp, aveau să treacă prin fața fetelor neinvitate:

– Acum să te văd pe care o alegi!? zise Mihai, înghiontindu-l.

– Ce să aleg?

– Fata! spuse scurt acesta.

– În niciun caz!... Mi-ajunge pe anul ăsta!

– Uite, eu mă opresc la Georgeta, iar tu invit-o pe Irina!

Și fără a mai avea răgaz să se împotrivescă, Aurel o privi în ochi pe Irina și o pofți lângă el, în sârbă, printr-un gest discret. Mihai o luă pe Georgeta. Muzica mai continuă o vreme, apoi încetă, după care cele două perechi se apropiară una de cealaltă:

– Le mulțumim fetelor că ne-au acordat acest dans, zise Mihai.

– Eu am primit mulțumiri cu puțin timp în urmă, zise Irina, privind-și partenerul cu oarecare complicitate.

– Aaa, deci, Aurel al nostru nu e chiar atât de sfios pe cât l-am crezut eu!

La vorbele lui Mihai, Aurel scoase pieptul înainte, ca și cum ar fi vrut să zică: „Păi ce mi-s eu?”

– Da, vedem, vedem! îi aprobă celălalt gestul.

Fetele sloboziră un râset înfundat.

– Dar mi-e o sete de lup, zise Mihai, după care, schimbându-și puțin inflexiunile vocii, continuă: nu știu dacă lupul e setos...

– Bine, am înțeles ce-ai vrut să spui până aici, îi tăie cuvântul Georgeta. Și mie mi-e sete. Fântâna de la poarta popii are o apă foarte bună.

Cu toate că Mihai ar fi preferat berea, încadră cu ajutorul lui Aurel fetele și porniră încetșor spre fântână. Pe drum, întâlneură mai multe grupuri de tineri care se întorceau la horă, după ce își potoliseră și ei setea. În momentul în care ajunseră la poarta popii, observară câteva tinere care așteptau răbdătoare să le vină rândul pentru a bea apă. În timp ce una dintre fete se aplecă spre găleata zincată care ținea loc de ciutură, cumpăna se mișcă brusc și i-o smulse din mâini cu oarecare violență. Câțiva stropi îi udară minunata ie, ceea ce le determină pe celelalte fete să scoată un răs zgomotos. La acest mic spectacol, Mihai interveni:

– Măi, fetelor, nu e bine să râdeți de necazul altuia!

Cu toatele se întoarseră și priviră spre Mihai.

– Dar tu de ce râzi? întrebă una din ele.

– Eii, dar unde mă vedeți voi râzând?

Apoi acesta le cercetă pe rând cu oarecare deferență, dar când ajunse la ultima, ochii i se măriră a surprindere, respirația i se opri pentru o clipă și inima o luă razna. Părul blond, puțin ondulat, fața rotundă, obraji plini, gura micuță cu buze cărnoase, trandafirii,

încremenite într-un zâmbet diafan, lăsând la vedere niște dinți albi, de o strălucire sîdefie, nasul mic, ochii de un albastru senin, melancolici, având în ei un ceva anume, ceva ce nu putea încă pricepe, toate acestea laolaltă îl pironiră locului și, abia stăpânindu-și emoția, zise dregându-și glasul:

– Aurele, nu le dai o mână de ajutor?

– O! ba da, ba da... răspunse celălalt, arătându-se excesiv de amabil și, prinzând găleata, o aplecă ușor pentru ca și ultima dintre fete să poată bea.

După ce mulțumiră, acestea își văzură de drum. Aurel, însă, continua să țină găleata aplecată:

– Bine, măi flăcău, nouă ne dai apă scoasă de o săptămână? se stropși vizibil deranjată, Irina.

– A! imediat, imediat, răspunse el, tresărind.

Pe drum, Mihai devenise foarte tăcut. La întrebarea Georgetei: „Te-a cam furat peisajul la fântână?” el se făstici și îngăimă un „Ăă... nu!...”. În schimb, Aurel devenise foarte volubil, povestea ceva cu o viperă, ba pomenise chiar și despre niște urși. După ce ajunseră la horă, fetele se despărțiră de cei doi și se amestecară printre celelalte, iar băieții își căutară și ei locul de dinainte:

– Măi Aurele, ar fi bine să nu mai înflorești pățaniile tale! îl apostrofă Mihai.

– Dar când le-am înflorit? își arătă Aurel nedumerirea.

– Măi, vipera e scurtă și groasă, tot ce-ai zis tu despre ea e toată ziua șarpe de casă; cât despre urși, ce să mai vorbim... Dar Mihai nu apucă să-și ducă observațiile la bun sfârșit fiindcă lângă ei răsări pe neașteptate mama lui Aurel:

– Dar unde mi-ați fost, frumoșilor?

– Am băut niște apă, răspunse fiu-su.

– Bine că am ajuns ziua în care băiatul mi-a ieșit la horă! rosti ea, nemaîncăpându-și în piele de bucurie.

– Cred că m-am făcut de rușine și numai tu ești de vină, Mihai, răspunse Aurel, privindu-și muștrător prietenul.

– Ei, cum să te faci, mamă, de rușine? Nici nu știam că știi să joci, interveni din nou maică-sa.

– Păi nici eu nu știam...

– Ai văzut ce fată și-a ales? zise Mihai, zâmbind pe sub mustață.

– Eii, până o termina Aurel al meu armata, fata se mărită...

– Ia mai lăsați-mă-n pace, o făcu băiatul pe indignatul, apoi, adresându-se maică-sii: mamaie, ar cam fi cazul să ne lași, că prea apărem de mucoși cu mamele lângă noi!...

– Hai că vă las, vă las...

În scurt timp, muzica reîncepu. Rămași singuri, Mihai îi zise lui Aurel:

– Asta-i „Hora studenților”. Ne prindem?

– Nu, chiar mi-ajunge pe azi, răspunse celălalt cu fermitate.

– Atunci, sper să nu te superi că te las singur.

Mihai invită o fată și intră cu ea în horă. În timp ce dansa, aruncă o privire spre grupul celor care stăteau pe margine și surprinse, ațintită asupra lui, privirea ochilor albaștri întâlniți la fântână. Zâmbi și-și spuse în sine: „Aaa, deci nu-i sunt indiferent”. Muzicanții trecură de la o melodie de joc la alta. Contrar obiceiului celorlalți flăcăi, el schimba partenera la fiecare dans, parteneră care zâmbea când era chemată, dar care nu mai părea la fel de încântată atunci când, după doar un singur joc, era condusă la loc. În tot acest timp, frumoasa fată cu ochi albaștri aștepta cu oarecare înfrigurare următorul dans, dar, de fiecare dată, Mihai constata că nu avea suficient curaj pentru a se opri în fața ei. Nemulțumit, renunță și se îndreptă către grupul în care se afla Aurel. De acolo, scrută cu privirea mulțimea pentru a o putea localiza pe tânăra cu ochi misterioși. O descoperi ușor, discuta cu alte fete și era așezată în așa fel încât îi venea ușor s-o examineze. Simțindu-se urmărită cu o anume insistență, aceasta își schimbă poziția, dar continuă și ea să-l fure din când în când cu privirea.

La un moment dat, atenția lui Mihai fu atrasă de niște flăcăi care râdeau în hohote. Profitând de situație, frumoasa fată găsi prilejul să-l cerceteze mai în amănunt. Dar când ochii li se întâlniră din nou, ea își mută cu iuțeală capul spre dreapta, ca și când, din acea parte, ar fi strigat-o cineva. Cumpănind într-o clipă situația, reveni, gata fiind să înfrunte oricât și orice privire. Mihai îi admiră hotărârea și ca semn de considerație se înclină discret. Cu o noblețe demnă de admirat, încântătoarea fată plecă ușor capul în semn de salut, oferind și un zâmbet aproape imperceptibil, un zâmbet victorios care era umbrat de teama că victoria din acel moment e, cu siguranță, efemeră. Mihai nu descifră taina surâsului ei și se mulțumi să se întrebe: „Cine să fie?” Și încercă să-și dea răspuns: „O fată din alt sat nu poate fi, că nu ar fi venit de una singură la

horă... Aaa, am găsit!” dar varianta respectivă nu-i fu pe plac, deși, pe moment, o găsi cea mai plauzibilă: „Totuși va trebui să aflu.” Deodată, se trezi întrebând cu glas tare:

– Cine e fata aceea în civil?

– Care „civil”? răspunse Aurel, singurul care auzise întrebarea.

– Cea fără ie.

– Aaa, nu știu. Și eu mă tot întreb. Dar e drăguță... Să mor eu dacă nu e drăguță...

– Vezi să n-o deochi!

– Ce-ar fi să o inviți la dans?

– Da, ideea e bună, dar... Fie ce-o fi! își luă Mihai inima în dinți.

Cei doi se prinseră în joc. În momentul în care ajunseră în fața fetelor, Aurel luă mâna de pe umărul prietenului său și o invită pe Irina. Surprins de curajul acestuia, Mihai uită pentru o clipă de fata cu ochi albaștri, clipă care se dovede mult prea lungă, fiindcă depăși cu câțiva pași locul de unde trebuia să se desprindă de umărul flăcăului din fața lui pentru a-și alege partenera. Enervat pentru secunda de neatenție, acesta își propuse să-și repare greșeala când va trece din nou prin fața ei. Cu această dorință în suflet, hora îl purtă mult prea domol și până când să ajungă din nou în locul unde trebuia să facă invitația, misterioasa tânără dispăruse. Deznădăjduit, aruncă o privire pe drum pentru a vedea dacă nu cumva gândul ce-i fulgeră prin minte putea fi adevărat. Nu o zări, însă, după un timp, o văzu în horă lângă un flăcău, ceea ce-l făcu să-și zică printre dinți: „Ah, ciumete! ăsta nu o să-i dea drumul până când n-o să se termine muzica! S-a dus naibii pe ziua de azi!”

Mihai mai dansă un timp, însă fără chef, apoi se retrase. Ar fi vrut să plece acasă, că oricum soarele era la chindie, dar nu voia să lase o impresie proastă prin această plecare neașteptată. Astfel găsi de cuviință să rămână până când muzica se va opri. Între timp, urmări cu discreție felul de a dansa al enigmaticei fete și își dădu seama că ritmul popular nu îi e chiar la îndemână, ceea ce-i întări bănuiala că aceasta n-ar fi din sat.

Nicolae CORNESCIAN

7.

N-am vrut să știu: am ascuns toate fotografiile noastre. Privindu-le, înțelegeam că amintirile începeau să mă stăpânească, mă distrugeau. N-am vrut să află: viața mea putea înceta în orice clipă. După spusele doctorilor, finalul era pe aproape. Am cunoscut un singur timp, cel al așteptării. Iar acum, când pasul decisiv înspre tărâmul eternului înșelător se oprea în neant, acum știam că imposibilul pe care l-am recunoscut în ființa ta se numea „iluzie”. Paroxismul înspre care tindeam devenea paradox. Asemenea întâlnirii noastre, voiam să fie și finalul iminent, o trezire spontană, abandonarea visului iluminat de prezența a două suflete ce-și căutau sensul clar dincolo de timpul lor.

Știu că vei încerca să te minți, dar nu vei izbuti să mă ierți, în ciuda acestei iubiri atât de bizare, dominându-mă, menținându-mă în viață, pulsând într-o inimă bolnavă, distrusă, putrezită. Și dacă într-o zi îți vei aminti și de mine, dacă vei descoperi aceste rânduri, doar atât te mai rog: uită că am existat. Edith are dreptate: am fost doar plăsmuirea ta, o banală pălpăire într-un ocean de aștri. Te rog să mă uiți, ca să poți să exiști. Și nu-ți mai pune zeci de întrebări fără sens, pentru că nici eu nu încerc să aflu cine a fost străinul care a ascuns sicriul în garajul casei mele și care a fost rostul acestei bizarerii. Acum, când închid ochii și îți simt mirosul emanând parcă din trupul meu, de undeva dinăuntru. Uit de mine, imaginându-te. Există oameni pe care nu poți să-i uiți vreodată, însă, cu adevărat, iubești doar sufletele care te fac să uiți că exiști. Nu pentru ceilalți ar trebui să existăm, ci doar pentru un singur om: oglinda sufletului nostru. Ar trebui să știm că-ntr-o masă eterogenă, de lumini și umbre difuze, există doar o singură tonalitate inerentă, invertit reflectându-ne ceea ce nu observăm arzând în interiorul nostru. Simțim. Simt. Chiar și-n acest întuneric pătrunzător, când

doar căldura trupului tău naște în mine, în jurul inimii fragile, pulsațiile luminii necesare.

Simt totul. Știu totul. Te recunosc aici. În mine. În aerul dimprejur, păstrând nepătat izul respirației tale. În aceste obiecte de care ai uitat, care zac și acum în ungherele adumbrite de absența ta. Sunt caiete cu foi gălbejite, cu rânduri de cerneală terminându-se brusc. Sunt hârtii veștejite, asemenea frunzelor dintr-o toamnă lipsită de finaluri clare. Sunt idei. Sunt cuvintele mele. Și e colb. Prea mult colb între foi, amintindu-mi dezolarea, nopțile în care te strecurai fantomatic în visul meu. Întorcându-mă înspre tine, te îmbrățișam în timp ce dormeai. Simțeam un gol dureros în interiorul meu, locul ce putea fi umplut doar cu sufletul tău de alături. Tremurai în acele momente. Vorbeai în somn. Erai cald și atât de prezent. Erau ore interminabile, pline de tăcere și întuneric dens. Era timpul nostru, feerica vreme a destinului nostru. Dacă există etern, atunci acesta este un timp paralel, compus din momente ce ne pecetluiesc soarta, deconspiră idealul înspre care ar trebui să se îndrepte viața noastră. Clipele veciei mele se consumau doar în prezența ta. În acele nopți pline de liniște și fericire, dar și în zilele de dinaintea accidentului, îndeosebi, în anii plini de amintiri ce precedau ivirea fiicei noastre. Călătoriile, camerele de hotel, geografia spațiului necunoscut, absolut tot ce ne contura existența comună, chiar și acum, când totul pare pierdut, retrăiesc cu pasiunea și dezinvoltura trecutului halucinant. Și, uneori, în amintiri, pari mult mai real decât în acest prezent în care abia de reușesc să te înțeleg. Mă simt incapabilă de orice schimbare esențială. Nu-mi regăsesc forța necesară. Și mai e și această boală ce mă roade treptat. De care n-aș dori să aflu. Cu care m-am obișnuit. E un rău distonant, stăruitor, nimicitor. Îl suport și îl port ca pe o rană sensibilă. Continui să lupt. Încerc să uit. Îmi spun că trebuie să rezist. Pentru tine. Pentru noi. Doar pentru noi.

Dar asta nu înseamnă că îi ignor pe ceilalți. În gări, în trenuri, în magazine în timpul cumpărăturilor, întâlnirile spontane cu străinii întotdeauna mă fac să cred că toți, absolut toți avem ceva comun. Însă ei nu-mi oferă siguranța necesară. Nu lasă amintiri. Fac parte dintr-un efemer mult prea banal. Sunt sigură că nici eu, în mințile și viețile lor, nu ocup niciun loc. Aceste fețe se uită, se șterg la următoarea clipire. Viața nu e altceva decât o permanentă schimbare, o continuă fugă, o pendulare de la o nuanță la alta, o

fluctuație de păreri și acțiuni cărora ne supunem și pe care le acceptăm, omorându-ne, practic, timpul.

Timpul meu s-a oprit. Când ai apărut tu, pentru prima dată am înțeles că acea clipă și acel loc au exercitat asupra mea o forță de necombătut. M-am simțit învinsă. Smerită, căutam să dau sens vieții mele. Te căutam. Te caut neîncetat. Pretutindenii. Și știi ce e cel mai bizar? De tine, cel din imaginar, îmi amintesc mai bine decât de aceste poze în care nu mă mai recunosc. Era un timp în care te așteptam, mințindu-mă că exiști. Locuiam într-un trecut străin ca într-o oglindă în care trebuia să te regăsești. Îți amintești? Îți mai amintești? Ne-am inventat propriile singurătăți pentru a le putea împărtăși cu alții. Deoarece, împreună cu singurătatea, încep așteptările iubirilor aproape nepământene. „Chiar și visele copilăriei, dorințele din adolescență, toate năzuințele noastre se vor materializa într-un târziu: copiii noștri” spuneai tu. Și aveai perfectă dreptate. Lara, fiica noastră, mi-a confirmat absolut totul. Știu: ca să fii fericit nu ai nevoie de prezența mea, ci doar de libertatea pe care ți-o pot oferi numai eu. Eu, cea de aici și cea de acum.

Dar mai e ceva straniu în tot acest joc. Uneori, în mintea mea își fac loc serii de imagini duplicitate. Te simt aici, dar, totodată, sunt conștientă că, tot acest timp, exiști într-un alt spațiu, inaccesibil mie. Senzații asemănătoare se întâlnesc doar la un nivel subliminal al reveriei. E ca și cum ai încerca să întinzi mâna, să atingi ceva ce pare adevărat, însă, la drept vorbind, e doar o proiecție. Mâna ta trece prin acea reflectare, o străpunge. În locul urmelor rămâne durerea. Sunt invenții. Fade. Apoteotice. Ca să pot să rezist, le consider necesare. E ca și cum ai încerca să depeni firul faptelor petrecute, să reiei cele mai importante momente din viața ta în timp ce te afli la căpătâiul vreunui mort. Totul e posibil cât timp nu încetăm să credem. Când iubim, chiar și cele mai neînsemnate umbre iradiază izuri ademenitoare. Totul e cât se poate de real. E aici și acum, pentru că, înainte de toate, e în mintea mea. Pare bizar, dar, de multe ori, realitatea e mult mai stranie decât simțămintele noastre. Realitatea de azi, spre exemplu. Orele după-amiezii.

Agentul de poliție Max Ervin, din jurisdicția municipală, a fost aici, în această casă. Apăruse ca din senin. Motivul vizitei sale era cât se putea de întemeiat. Tipul cercetează un caz de crimă. Nu cunosc amănunțele care l-au adus la această adresă, dar, se pare că, în mod indirect, sunt învinuită chiar și eu. Îți mărturisesc că habar nu

am de cele întâmplare. Am fost surprinsă în apropierea locului unde a fost descoperit mortul. Eram în trecere, iar respectivul agent m-a observat. Ba, mai mult. Am reușit să schimbăm chiar și câteva vorbe. Apoi ne-am văzut fiecare de drumul său. Se pare că bărbatul a reținut numărul mașinii mele. Doar așa îmi explic cum reușise să identifice casa mea. Sunt convinsă că datorită noilor sisteme de scanare, identificare ori cum s-o fi numit, ăștia te pot găsi chiar și după un fir de păr. Dar să ne întoarcem la vizita atât de neașteptată. M-am trezit cu el în pragul ușii. L-am recunoscut îndată. Mi-a zâmbit.

— Nu vă impaciențați, începu tipul. E doar o verificare de rutină.

Am amuțit. Probabil că arătam caraghios holbându-mă la el. Mă simțeam paralizată. Speriată, încercam să-mi vin în fire. Să nu las impresia că sunt vreo scelerată, ori, în cel mai bun caz, să nu încerc să mă împotrivesc ca și cum aș avea ceva de ascuns. L-am poftit înăuntru. L-am servit cu ceai negru. În timp ce-mi explica scopul vizitei neprotocolare, dacă ar fi să-l citez, privirea sa iscoditoare cerceta cu migală fiecare colțișor al livingului în care mi-am petrecut tot restul după-amiezii.

— Da, încercam să mă opun, mă îndreptam tocmai înspre țârm. Nu urmam niciun scop clar. Era, pur și simplu, doar o pierdere de vreme, o pauză necesară, ca să fiu mai exactă. Ador aceste ieșiri. Îmi petrec multe ore în apropierea fluviului. Simt că apa are ceva magic și fortifiant. Permiteți-mi o ușoară exagerare: o consider o schismă de cer. Tocmai acea frântură sinilie în care persistă pulsul eternului de care, cu vrerea sau fără vrerea noastră, ne simțim atrași în clipele singurătății absolute.

— Lucrați la vreun ziar? m-a întrebat agentul.

— Nu! i-am replicat realizând că omul din fața mea nu era tocmai tu. Desigur că el nu putea să înțeleagă anumite subtilități. Însă, mă foloseam de ele cu un scop precis: doream să confer alte sensuri discuției noastre. Încercam să par o ființă visătoare, paceaură, lipsită de apărare în momentele cruciale. Tremuram, dând impresia că intru în panică. Îl priveam fix, iar el îmi zâmbea.

— Doamnă, zise pe un ton calm, nu vă acuz de absolut nimic. De fapt, nici măcar nu v-am trecut pe lista suspecților. Ar trebui să înțelegeți că funcția mea impune anumite reguli. În clipa de față, luând în considerare situația ivită, mă simt nevoit să încopesc

toate piesele puzzle-ului și așa destul de complex. Prin urmare, din partea dumneavoastră, am nevoie doar de câteva mărturisiri cât se poate de simple. Dacă ați observat ceva straniu în acel loc și-n acele ore, vă rog să-mi relatați totul. Orice amănunt e esențial.

— Straniu?

— Orice. Poate că ați întâlnit pe cineva ori ați observat ceva ce vi s-a părut nepotrivit.

Atitudinea sa devenea onctuoasă. Insistând, aveam senzația că tipul dorea să-i relatez chiar și ceea ce nu exista în realitatea de atunci. Mă descosea. Recurgea la tot felul de stratageme. Era o lecție de psihologie uzuală, întâlnită, probabil, doar în manualele lor. Nu mă putea învinge dacă se folosea doar de respectivele noțiuni. La un moment dat, când trecuse la etapa cercetărilor premergătoare, am observat că apelase la principiile deducției.

— Cercetând amănuntele irelevante, credeți că știți totul despre viața unui om. În realitate, însă, cunoașteți doar finalul, i-am tăiat brusc, făcându-l să amuțească.

— Sunteți psiholog?

Răspunsul meu era cât se putea de evident: i-am zâmbit ironic. I-am mai turnat ceai și, pe nepregătite, l-am apucat de încheietura mâinii stângi. Era rece. A tresărit. Probabil că unii ca ăștia, la orice contact neașteptat, se gândesc la cu totul altceva.

— Ascultă aici, domnule sergent. Ia aminte la ce am să-ți spun. Sporadicitatea nu duce la adevăr. Niciodată. Pricepi?

Hlizindu-se, tipul m-a cercetat cu o privire sarcastică, de parcă ar fi avut în fața sa tocmai imaginea defunctului de care mă tot întreba. Și-a smucit mâna, eliberând-o din strânsoarea mea, considerându-mă, probabil, vreo femeie ușuratică. Așteptam această mutare, pentru că, în secunda imediat următoare, mi s-a oferit prilejul să recurg la atacul precumpănitor. Apucându-l de umăr, l-am întrebat cât se putea de usturător:

— Sergent? Doar sergent?

— Stăpâniți-vă, zise omul evident agasat de comportamentul meu neadecvat.

— În casa mea, în absența soțului meu, o asemenea întâlnire oricând poate fi considerată o clară violare a intimității. Iar faptul că porți acești epoleți nu-ți oferă niciun drept să încerci să te comporți ca un începător lipsit de caracter și de principiile educației elementare. Totuși, nu intenționez să te acuz. Din contra, vreau să te

ajut, pentru că, în mare măsură, acest caz mă privește chiar și pe mine.

— Ce vreți să spuneți? se interesă surprins de brusca mea schimbare de atitudine.

— Dacă ai fi fost căsătorit, n-ai mai fi folosit asemenea deodorante ieftine. Îți recomand Burberry The Beat, o combinație ideală de arome plăcute: lămâie, piper negru și frunze de tămâioară. Se părea că începeam să-l obosesc cu aceste schimbări spontane de subiect. Insul, ce se dovedea a fi doar un novice în meseria pe care o practica, eludând anumite încercări imprudente, pe parcursul discuției noastre, tot mai mult accepta ceea ce, practic, îi impuneam. De fapt, în acest caz, anchetatorul eram tocmai eu. Evident că îmi cunoșteam limitele. Probabil că de-aș fi continuat pe același ton, până la transă rămâneau doar câteva cuvinte, câteva atingeri.

— Sunteți... ?

— Da, i-am răspuns tăios. Sunt tot ce vrei să fiiu, domnule Max. Dar nu înțeleg cine e mortul pe care l-ați descoperit într-un loc atât de nefiresc.

— Nu știu, zise el evident buimăcit și ostenit. Am să plec și vă asigur: dacă aflăm ceva nou, vă anunț așa cum ne-a fost înțelegerea. Cei de la Harmony, șefii noștri direcți, insistă tot mai mult. E ceva complicat în toată această încrângătură de evenimente. E ceva ce nu se leagă, iar noi, deocamdată, suntem neputincioși. Nu putem găsi tocmai veriga lipsă. Depunem eforturi exorbitante. În zadar. Deocamdată, în această negură nu se întrezărește niciun pâlpâit evident. Ne batem cu morile de vânt.

— Harmony? am întrebat cu o năucire prefăcută.

— Da, începea să se explice. E o instituție puternică. Se ocupă de cazuri complicate. Iar noi, cei din cadrul poliției, oarecum depindem tocmai de ei. N-am dreptul să vă relatez mai multe. Sunt informații confidențiale.

— Înțeleg, îl linișteam. Ignorându-i asiduitatea, am refuzat să semnez procesul verbal pe care mi-l întinsese cu un scop cât se putea de clar: doar pentru a demonstra superiorilor săi faptul că această anchetă avusese loc. Un fel de act de prezență. Pe moment mi s-a părut că omul nu va ceda împotrivirii mele. Însă, într-un târziu, a realizat că eforturile sale ar fi fost de prisos. Înainte de a ieși, privi agenda aflată în apropierea telefonului din vestibul. Sunt sigură că blazonul compus dintr-un H auriu, încadrat de triunghiul

echilateral, i-a indus mii de întrebări. Mi-a întins mâna, dar răspunsurile mele se lăsau așteptate.

— Te mai aștept, i-am spus în loc de „La revedere!” Omul și-a aranjat bereta, dar n-a mai adăugat absolut nimic. „Nu se poate, îmi ziceam, nu se poate ca într-o instituție care se respectă, chiar și în prezent, să activeze asemenea cadre incompetente.”

Hotărâsem să întrerup aici această epistolă. Intenționez s-o printez. O voi ascunde între paginile din „Cartea morții”. Într-un exemplar de lux, cel cu coperte cartonate, reeditat special pentru Universitățile din diasporă.

*

Așa am și făcut. N-am mai vrut să-i scriu ceea ce a urmat. Soțul meu nu știa că eram unul din acei oameni fără de care Harmony n-ar fi atins faima de care se bucura în prezent. Anonimatul și lipsa de interes din partea vecinilor ori a prietenilor erau atuurile principale de care mă foloseam pentru a duce la bun sfârșit acțiunile întreprinse de instituția noastră. Și mai era ceva: în viața de zi cu zi, țineam cursuri de literatură comparată la o Universitate din provincie. Un fel de pasiune, cu timpul, devenită o aparență ideală, îndărătul căreia îmi ascundeam adevărata mea îndeletnicire. De când mă știu, eram considerată un element cheie. Pe 17 octombrie 2011 Harmony inițiasse un nou proiect, de o importanță majoră. Indiferent de situația ivită, de ceea ce oamenii numesc „intempestiv”, ignorând micile scăpări ori greșelile uneori atât de necesare, finalizarea respectivului proiect depindea doar de modul în care izbuteam să schimb ceea ce pentru mulți ar fi părut neverosimil. Și totuși, abia acum realizez că cineva încerca să strice o mare parte din tot ce am reușit să obțin până în clipa de față. Cineva, tocmai în ziua în care Dunărea a scos la mal trupul neînsuflețit al persoanei ce semăna atât de bine cu soțul meu, mi-a strecurat în garaj un sicriu gol. Ca o atenționare. Un semn peremptoriu. Era ca și cum mi-ar fi zis: „Știi ce faci!” Mă urmărea. Încerca să mă îndeapărteze. Eram ferm convinsă că adversarul necunoscut, în mod cert, făcea parte din sistemul Harmony. Dintre toate posibilitățile înșiruite, portretul suspectului cel mai bine coincidea cu persoana Elvirei Ernst, un angajat ce ocupa o funcție importantă în Departamentul de Cercetare și Investigații. Am recurs

la această supoziție, pentru că, în ultimele luni, de când demarase proiectul, în nenumărate rânduri mi-am surprins colega și așa-zisa prietenă scotocind uneori prin biroul meu. Într-o zi chiar mi-a spus verde în față: „Aici n-avem voie să ascundem ceea ce știm. Asemenea acte, în cazul nostru, pot fi catalogate contravenții grave.” Sigur că n-am încercat să mă împotrivesc. Am trecut cu vedere acea ieșire necontrolată. Am pus-o pe seama depresiei de care suferea, de care știam cu toții, dar pe care o nega cu vehemență. Elvira intenționa să-i cedeze postul. Mai ales, după accidentul soțului, încerca să mă convingă de faptul că ar trebui să mă odihnesc, să am grijă de familie, să mă distanțez de proiect măcar de dragul prieteniei ce ne lega. „Elza, fericirea ta depinde doar de fericirea omului de lângă tine.” Ceea ce nu știau ceilalți era darul fățărniciei ce o caracteriza atât de bine pe domnișoara Ernst. Și mai era și acea naturalețe înșelătoare de care se folosea de fiecare dată când ajungea la situații critice. Nu. Nu mă puteam lăsa înfrântă de o asemenea fantoșă. Intenționasem să o sun, dar, când m-am apropiat de telefon, uitând de coșciugul din garaj de care voiam să mă scap în orele imediat următoare, altcineva încercă să mă contacteze.

— Sângele coincide.

Era Edith. Vorbea sacadat. Speriată, insistă să ne întâlnim.

— Abia de am reușit să mă izbăvesc de un neghiob și acum vii tu cu... Nu pot. Nu mai suport. Trebuie să mă odihnesc.

— Ne-am descotorosit de trup.

— Trup?!

— Subiect, cum se zice în limbajul nostru.

— Ce fel de subiect?

— N-are nicio importanță. Dacă vom trece și de testul final, dacă vom obține conținutul corect, gândește-te că în mai puțin de o lună boala ta va fi dată uitării.

Am vrut să-i spun că nu acord prea mare importanță speranțelor fondate doar pe niște principii admisibile, însă ea a închis tocmai în secunda în care, undeva într-o depărtare incertă, percepușem vocea soțului.

Trebuia să insist. S-o oblig să insiste și ea. Jocul nostru nu se putea opri tocmai aici și tocmai acum, când Nick aproape că s-a convins de faptul că Edith și Elza, cel puțin pentru el și spre binele lui, erau una și aceeași persoană: sora mea. Era spre binele lui, pentru că intuiam că într-o dimineață de decembrie întârziat urma să

nu mă mai trezesc. Larei i se interzicea să-mi viziteze casa tocmai din acest motiv. Atât eu cât și Edith ne temeam de această imagine ruinatoare pe care, într-o zi oarecare, ar fi putut să o descopere fiica mea. Un trup neînsuflețit, piele vineție și ochii deschiși, inhalând parcă tot ce a mai rămas din lumina zilei. Nici cele mai pronunțate plăgi n-ar fi lăsat o durere mai mare pe crusta inimii ce abia că învăța să facă primii pași pe tărâmul necunoscut al vieții, un spațiu plin de prinsori, unde totul depindea doar de norocul tău, de schepsis și capacitatea de acceptare a ostentațiilor acestui destin.

Insistam. Treceam cu vedere anumite scăpări, antagonisme ori greșeli de care deveneam tot mai conștientă. Trăiam mereu cu spaima că am să-l pierd, că într-o zi el se va întoarce într-o casă pustie, într-un spațiu în care chiar și tăcerea va deveni insuportabilă. Bănuiam că nimeni nu se va apropia de el, de cel care uită chiar și de timp, atunci când scrie, tace, închide ochii și visează lumi neverosimile. Nimeni nu va afla că în acele momente el va avea nevoie de ceai negru, de cafea, tartine cu gem de afine, de toate aceste tabieturi pe care le cunosc numai eu. Eu, cea care în acele seri pustii, nici nu știu dacă îi voi rămâne chiar și o banală amintire, însemnată acolo, pe foile din fața sa, pe acele manuscrise ce nu vor îngălbeni vreodată. Impacientată și nehotărâtă, începeam să plâng. Nu există o suferință mai mare decât ideea supliciului care, într-un viitor apropiat, ar putea nimici omul iubit, venerat, prețuit. Și poate că doar acest banal sentiment de compătimire, lipsit de orice mărturisire evidentă, ascuns asemenea răniilor ivite într-un loc intim, poate că doar această suferință ne obligă să fim oameni, să iubim dintr-un motiv cât se poate de clar: pentru că altcineva are nevoie de noi, de sprijinul nostru, de o simplă mângâiere, de o singură șoaptă; de căldura respirației noastre. Nu pe ceilalți îi ocrotim atunci când ni se solicită ajutorul întrevăzut. E doar o manieră de a păstra nepătat sufletul nostru, ceea ce rămâne sacru în gândul și în inima fiecărui om.

În inima lui bătea și o parte din inima mea, partea sănătoasă, cea în care aș fi vrut să dăinuie iubirea noastră. Asemenea ecoului din scoicile tănuite de privirile străine, să dureze dincolo de timpul existenței noastre comune. Aș fi vrut să-și amintească de mine nu ca de un nume sau ca de o ființă ivită atât de spontan pe itinerariul ursitei sale, ci ca de o persoană simplă, care, în limita posibilității, o viață întreagă s-a zbatut chiar și pentru o singură idee:

fericirea lui. Nu mă puteam lepăda de această tulburare stăruitoare, chipul lui paralizându-mă asemenea repercutării țâșnite de undeva din interiorul meu, deformând realitatea acaparantă, divizând-o în fascicule de proiecții orbitoare în care îl recunoșteam de fiecare dată. Era aici. Dintotdeauna. Era doar un imperativ ce-mi confirma prezența. Știam: unii oameni ne lasă atât de multe amintiri, încât nu ne mai rămâne timp pentru singurătate. Chibzuind, confruntam faptele petrecute în ultimele zile. În toate acele conjuncturi, căutam să descopăr ceva relevant, ceva ce mi-ar fi confirmat ideea că nu începeam să halucinez, că boala, gândul dat de prezența morbului încă nu reușise să mă înfrângă. Luptându-mă cu mine însămi, știam destul de bine: ceea ce putem închipui, putem domina. Îmi aminteam de izmeneala exagerată ori, ignorând durerea, de emoții percepute doar în prezența soțului, când inima se liniștea, bătea după ritmul inimii lui. Era greu, dar încercam să mă prefac că nu simt nimic, că uit de golul crescând în interiorul meu, un spațiu mult prea imens pentru un suflet atât de singuratic; mult prea întunecat și mult prea greu. Mărindu-se neîncetat, până în clipa în care va ceda chiar și ultima crustă. Și atunci hăul din interior se va contopi cu vidul ce mă va absorbi în totalitate. Și totuși, în tot acest torent de gânduri dezolante, undeva, într-un trecut incert, indignată, mi-am amintit de medicamentele pe care le ingurgitam doar la sugestia surorii mele. Din ziua în care boala a fost depistată, de când aflasem de prezența flagelului în corpul meu, Edith mi-a interzis să mă mai folosesc de medicația prescrisă.

Cristina TIMARIU-SAIMANOFF

POVESTE DE ADORMIT VEVERIȚELE

Cădeau fulgi gri de nea, picau din cer și se așterneau cu toții peste frunzele uscate și pe crengile dezgolite de frunziș. Doar brazii cei verzi ședeau mândrii cu cetina lor bogată și se bucurau de haina cea nouă. Era mare veselie în pădure, fiecare fulg cădea din norul lui și plutea voios răsând și chicotind în surdină. Mă întreb mereu cum zâmbesc fulgii, asta pentru că am auzit eu undeva că fiecare fulg în parte este un copil al Universului... Se spune ca fulgii sunt trimiși tocmai ca să înveselească lumea și să o facă mai bună, mai albă, mai frumoasă, așa ca noi cei care îi vedem să nu ducem lipsa frumoaselor peisaje înverzite cu care ne răsfășă celelalte anotimpuri.

Cum ninge pufos și leneș peste așezarea de scorburi și colibe din Așa-Zic, undeva, ghemuit sub o plapumă călduță, un pui de veveriță își zgâia ochii pe fereștrua scorburi și asculta somnoros povestea bătrânei sale bunici. Poate vi s-a întâmplat și vouă vreodată, după o joacă prin nămeți, osteniți de ger și săniuș să vă aciuți pe lângă foc și să ascultați cu băgare de seamă o poveste. Mie nu mai are cine să îmi povestească acum dar ori de câte ori citesc ceva frumos sau chiar și atunci, demult, când bunica îmi spunea câte o poveste, vedeam cu ochii minții, ca un film vechi toată istorioara, îmi imaginam personajele, locurile și chiar simțeam parcă mirosul povestioarei. Așa și puiul de veveriță... Se lupta cu pleoapele care stăteau să îi cadă greoi și nu era chiar sigur dacă ceea ce vede în căpșorul lui este un vis sau povestea bunicii.

Se făcuse că era cântec de bal în văzduh, se întâlneau anotimpurile toate la taifas. O dată în an se întâlneau toate patru, fiecare cu suita ei, pentru că anotimpurile sunt de fapt patru zâne minunate, niște zeițe ale naturii care ajută Pământul să fie atât de frumos pictat, atât de divers armonizat cu imagini pe care doar Creatorul însuși le-ar fi putut creiona. De mii de ani Primăvara se lăuda cu înflorirea ei, cu zumzetul revenirii la viață după trecerea Iernii geroase și reci, își lauda florile de cireș și colțul verde crud al

ierbii și, mai ales, se lauda cu bucuria oamenilor care zâmbeau primelor raze calde ale soarelui. Le-a povestit suratelor ei cum poate să înmugurească toți copacii și cum încălzește aerul dintr-o suflare și cum vântul știe să adie liniștit când este ea de față, iar apele se dezgheată și curg liniștite. Vara, plină de grație și căldură a început și ea să-și cânte viața:

– Eu, Vara mă numesc iar asta o știți și voi, că sunt cea mai caldă dintre toate, ca eu aduc adevărata bucurie lumii, și ca toți se bucura de apele mele calde, de timpul frumos și de aerul bland, e de la sine inteles. Eu sunt cea înconjurată de soare, cea care sclipește, în oglinda mării, tot eu coc fructele și legumele iar spicele de grâu se transformă în aur curat.

– Și eu am frumusețea mea aparte, spuse Zâna Toamnă, eu îmbrac pădurea în arămiu și roșu, eu îngălbenez frunzele pentru ca totul să se împodobească în culoare și freamăt de belsug. Tot eu pregătesc cămara lumii pentru când cumplita Iarnă va aduce geruri. Spunând asta se uita trufasa către Zana Iarnă cerându-I din priviri să continue și ea să spună cu ce este mai bună ...

– Eu, spuse Iarna, sunt frumoasă în felul meu...

Nici nu apucă Iarna să termine și multe chicoteli se auziră. Zânele șopteau între ele despre neajunsurile iernii, era anotimpul frigului, al copacilor dezgoliți de Frunze, al gerului năprasnic, iar singurul vizitator era bătrânul Crivăț care întorcea lumea cu susul în jos și făcea ca tot ceea ce mișcă să înghețe. Ce putea avea frumos biata Iarnă?

Adunarea anotimpurilor se sfârși, plecară care încotro cu gloată și voie bună, doar Iarna, abătută și obosită se retrase undeva într-un vârf de munte să privească zările. Se gândea, își închipuia că ar avea și ea ceva frumos de oferit lumii, își imagina cum ar fi înflorit lumea doar la apariția ei... Dar cum? Până și ei îi înghețase

nasul, iar obrajii i se îmbujorau de frig. A început să plângă Zâna Iarnă, plângea cu lacrimi amare și își căuta rostul în lume când, deodată se auziră parcă glasuri cristaline, râsete și veselie. Cum era posibil ? Oare imaginația îi juca feste ? Deschise ochii și nu-i veni să creadă... Lacrimile ei înghețate se transformară în fulgi, fulgi de nea, zglobii și veseli. Începu atunci să plângă de fericire, iar fulgii se înmulțiră și îmbrăcară lumea într-o mantie albă și pufoasă. Pământul sclipea de feeria albă a fulgilor de nea. Întinse mâna și atinse un fulg, îl luă în palma ei și îl privi... să fie oare cu puțință ? Fulgul îi zâmbi și chicoti voios după care își luă zborul spre năsul unui pui de veveriță unde se așeză ghiduș. Fulgii aveau chipuri de copii, chipuri drăgălașe și voioase. Zâna prinse un alt fug și îl întrebă:

– Cine ești ?

– Sunt un fulg de nea... Eu și frații mei

suntem spiritele Iernii, noi luăm fulgii și îi așezăm pe pământ! Noi suntem cei care te ajutăm să îți arăți frumusețea. După ce ducem fiecare fulg la locul lui zburăm în chip nevăzut înapoi și aducem alți și alți fulgi. Trebuie să fim însă atenți ca primăvara să nu ne prindă pe pământ și să ne topim odată cu zăpada. Este mare bucurie pentru noi! Este cea mai frumoasă misiune a noastră pentru că îi facem pe copiii fericiți, iar ție îți dăm frumusețe.

Zâna Iarnă era acum fericită... Privea cu uimire truda micilor fulgi și nu-i venea să creadă cum totul în jur primea o nouă înfățișare. Cobora voioasă și plină de încântare în sat, își aruncă privirea în casa unor pui de cerb, copiii se treziseră și fugeau bucuroși spre fereastră. Nu își puteau stăpâni fericirea, iar voioșia lor le făcea chipurile să radieze. În alt bârlog, puii de urs își căutau mânușile iar vulpițele ieșiseră deja în curtea vizuinei lor să facă un om de zăpadă. Se pare că și puii de animale, ca și copiii, fac tot oameni de zăpadă. Am văzut chiar eu într-o iarnă în pădurea de stejari din spatele casei un om de zăpadă. Oamenii de zăpadă sunt și ei ființe ale iernii, au suflet, zâmbesc și le place să fie frumos îmbrăcați, dar asta este o altă poveste pe care o veți afla mai târziu.

Zâna Iarnă era mulțumită acum... Își găsisese menirea și își înțeleșese frumusețea. Mai avea doar un drum de făcut; se porni așadar în Laponia.

Vroia să vadă chiar ea cum merg treburile în acel ținut al zăpezilor unde auzise că se pune la cale an de an un mare eveniment: sosirea bătrânului care aduce cadouri pentru toți cei care

au fost cuminți. Porni voioasă la drum. Din când în când întâlnea gloate de copii cu săniuțe și prichindei care se aruncau în zăpadă; le plăcea micuților să lase urme de îngerași acolo unde trupurile lor atingeau pătura albă de nea. Și părinții aveau bucurie în priviri, târâiau săniile după ei iar copiii râdeau cu voioșie. Larmă mare pe pământ și multă voioșie, iar fulgii de nea alunecau chicotind neconținut în văzduh.

Era cât pe ce să treacă de Laponia fără să observe pentru că năstrușniciei spiriduși ai Iernii puseseră zăpadă pe indicator sau poate era doar o strategie a Moșului pentru a fi lăsat să lucreze în tihnă... nu știm... Văzu în luminișul unei păduri un ren cu nas mare și roșu care mânca liniștit dintr-o căpiță de fân:

Bună ziua, renule !

Bună ziua, Zână Iarnă, eu sunt Rudolf să știi...

Mă bucur să te cunosc, Rudolf, dar de unde știi tu cine sunt?

Aici în Laponia, ajutoarele Moșului trebuie să îi cunoască pe toți după numele mic și după numele de familie! Trebuie să știm unde stau și cât de cuminți au fost. Moșul are evidențele lui și niciodată nu dă greș (bine asta dacă nu adoarme secretarul elf care notează cam tot ce face fiecare)... S-a descoperit că uneori mai închide ochii tocmai atunci când copiii fac câte o trăsnaie memorabilă. Dar Moșul nu bagă de seamă pt ca și el este uneori mai somnoros ... Dar ce vânt te aduce pe aici?

Am vrut să îmi văd frumusețea și sa aflu dacă asta folosește cuiva.

O, Zână Iarnă, dacă zăpada ta nu ar fi atât de pufoasă sania Moșului ar fi greu de tras prin pădurile astea. Dar cred că fiecare are scopul lui și frumusețea lui în lume. Nimeni nu trăiește fără să aibă o menire. Uite, eu sunt un simplu ren, dar dacă nu aș fi, sania plină de daruri nu ar ajunge acolo unde trebuie ...

Iarna era acum mulțumită, înțelesese în sfârșit care este rolul ei, așa și bunica veveriță înțelesese că bătrânețea are frumusețea ei. În tinerețe nu avea atât de mult timp să povestească copiilor ei și nici bucuria de a visa cu ochii deschiși povesti nepovestite... Da, era frumoasă bătrânețea lângă nepoții ei, uite cum doarme micuța veveriță! Măine când se va trezi va vedea cu alți ochi zăpada afănată și frigul de afară și va înțelege că și copilăria, chiar

dacă plină de “nu este voie“ sau “ești prea mic pentru asta”, are farmecul ei.

Zorii zilei se iveau, în casa mirosea a ceai de zmeură și a pâine prăjită, pocnea focul în sobă, iar căldura de sub pătură nu îl lăsa pe puiul de veveriță să deschidă ochii. Ar mai fi dormit dacă nu și-ar fi amintit de povestea bunicii de cu seara... A sărit iute din pat și a privit pe fereastra: mare îi fu uimirea când dădu nas în nas cu un fulg care se lipise de geamul lui. Nu-i veni să creadă! Fulgul îi zâmbi ștregărește și dispăru cât ai clipi. Zâmbi și puiul de veveriță văzând cu ochii lui cum poveștile bunicii erau aieva... Acum își dădea seama de ce zăpada da lumii veselie și chef de joacă... Chiar asta îi lipsea; își luă fularul și mănușile, căciulița pe-o ureche și o zbughi voios la derdeluș zâmbind fulgilor de nea care îi gâdilau năsucul înghețat...

Ostap BORODAI-ȘANDRU

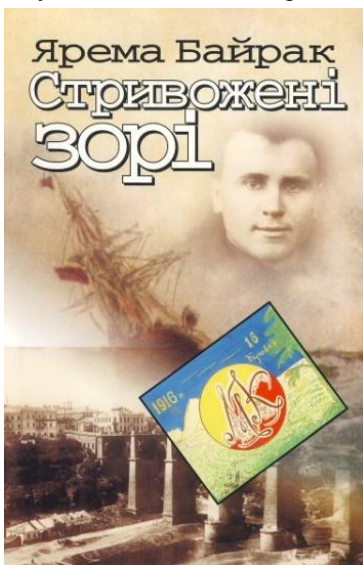
SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE TATA

Toamna și anul acesta bate sfios la ușă. Dar pentru mine, dragă tată, este o toamnă deosebită, jubiliară. Pe 11 brumărel voi comemora centenarul nașterii tale. Cu acest prilej, vreau să-ți spun că, după plecarea ta tragică între stele, mama a continuat să te poarte mereu în inima sa, până când, grăbindu-se parcă, a plecat și ea să se reîntâlnească cu tine acolo, sus, printre îngeri și heruvimi.

Cu pioșenie, înfruntând enorme riscuri, a păstrat moștenirea ta literară și câteva obiecte personale. Înaintea plecării spre tine, cu emoție, mi le-a încredințat spre păstrare. Erau vremurile când cei din cauza cărora ai fost nevoit să părăsești Ucraina ta dragă și să apuci drumul pribegiei, ajunseseră stăpâni și aici, trecând numele tău pe

lista neagră a “dușmanilor poporului”. Așa că am tăcut, păstrând cu grijă poeziile și proza, decupate din ziarele vremii, pe care le-ai lipit pe un caiet intitulat STREVOJENY ZORI (Stele înfricoșate), manuscrisele, desenele și fotografiile tale. Ceasul tău de buzunar și lingura de metal mi le-a dăruit mama la majorat. Și acum mănânc cu lingura ta. În anul 2007, când alte stele, mai blajine, au luminat, au zâmbit și ”stelele înfricoșate” sub tipar. Citez câteva rânduri din scrisoarea înmănată de Iuri Malyko, Ambasador Plenipotentiar și Extraordinar al Ucrainei în România: “Pe 29 noiembrie 2007, la Centrul cultural-informațional al Ucrainei în București, a avut loc prezentarea cărții ”Strevojeny zori”, al cărei autor este tatăl Dv., poetul ucrainean Hariton Borodai-Iarema Bairak. Cartea “Strevojeny zori” reprezintă un document și o mărturie a actului de curaj înfăptuit de un fiu cinstit al poporului ucrainean, care aduce spre noi adevărul despre vremurile trecute de restriște, acțiunile regimului totalitar împotriva

poporului ucrainean, unul din instrumentele îngrozitoare fiind și Holodomorul anilor 1932-1933. Prin versuri și povestiri profund emoționante, Iarema Bairak descrie genocidul împotriva poporului ucrainean, represiunile groaznice, demascând regimul comunist antiumanitar. Cartea tatălui Dv. va fi transmisă în Ucraina în locurile legate de viața și activitatea sa - Podolia, Bucovina și Poltava...” Nu știu dacă promisiunea făcută a fost îndeplinită, dar eu, dragă tată, împreună cu nora ta, am călcat pe urmele pașilor tăi în Ucraina, dăruind prietenilor cartea ta. Am fost în Berehomet, unde ai cunoscut iubirea, am vizitat Kaminetz Podolsk, ”orașul legendelor”, cum l-ai numit într-o poezie, iar în orașul Hmelnițki am trecut pe la Muzeul literaturii ucrainene al regiunii Hmelnițki. Directorul

muzeului, scriitorul Vasile Gorbatiuc, este un competent cercetător al vieții și operei tale, făcându-le cunoscute cititorului ucrainean. De altfel, află că toată arhiva ta, păstrată de mama și de mine, am donat-o cu drag muzeului, unde se află expusa vizitatorilor. Cred că nu am greșit. De la Vasile Gorbatiuc am aflat că în Dikanka ta cea dragă trăiește sora ta cea mai mică, Galina, iar în satul natal locuiește sora Natalia. După convorbiri telefonice cu mătușile mele, am hotărât, împreună cu soția, să înfruntăm distanța. Mătușii Galina i-am recitat gingașa poezie ”Voloske” (Albăstrele) pe care i-ai dedicat-o în timpul războiului, pe când ea era închisă într-un lagăr de muncă în Germania.

*“Petice de cer albastre,
Albăstresc secara-n lan.
Sunt albăstrele noastre,
Ce-ți aduc în vis alean.
Și acolo, în țări străine,
Acum florile înfloresc.
Dar ale noastre sunt mai fine,
Numai la noi ele cresc.”*

Ajunși în Bairak, am tras la mătușa Natalia, unde s-au adunat toate neamurile. Află, tată, că neamul tău de cazaci are fete frumoase și flăcăi mândri. Am trecut și pe la cimitirul satului pentru a aprinde câte o lumânare la mormintele părinților tăi și ale altor rude, rugându-ne pentru odihna lor veșnică. Am rămas profund impresionată de imensitatea lanurilor de grâne care înconjură satul. Vestea cea mai bună, am păstrat-o la urmă. La comemorarea centenarului nașterii tale, editura Bukrek din Cernăuți pregătește apariția ediției a 2-a, completată sub îngrijirea prietenului Vasile Gorbatiuc. Spune-i, te rog, mamei, că albumul ei “Cusături huțule” a apărut în două ediții și că la Școala din Nisipitu, regiunea Suceava, este deschis un muzeu dedicat memoriei ei. Ar mai fi și alte vești pe care voiam să ți le comunic, dar le păstrez pentru a ți le spune, cât de curând, la revederea noastră, acolo, sus, printre stele, de data asta, blajine...

LA MULȚI ANI, TATĂ!

Yрема Байрак

ESEURI AUTUMNALE

Rândunele

Sunt cu miile. Zboară ca fulgerul negru cât pe ce să atingă cu pieptul buruienele îngalbenite sau se ridică atât de sus, încât ochii mei nu mai pot să le zareasca. Apoi, se așează în stoluri pe cablurile telefonice și discută ceva repede, repede. Sătule de atâta vorba, amuțesc brusc și rămân tăcute, îngandurate. Aș vrea să aflu despre ce discută, ce gânduri

le frământă?

Gandurile le pot ghici. Doar se pregatesc de drum lung și plin de primejdii în ținuturile însozite.

Oare vor găsi acolo liniștea dorita? Sau nori de fum negru și puturos, proveniți din arderi, au acoperit soarele și acolo? Hei, oameni! Poate și despre voi, mirându-se, discută repede, repede rândunelele. Și pe urma, neînțelegând nimic, tac. Eu, de asemeni, nu înțeleg nimic. Nu știu despre ce discută rândunelele.

Știu un singur lucru: se apropie toamna.

IAR FRUNZELE CAD...

Soarele încă mai încălzește. Chiar frige. Dar deja fără vlagă: blajin, fără cutezanță. Se simte oboseala. Și soarele poate obosi. Vlăguți, copacii își apleacă crengile și, înfricoșate de suflul vântului, tremura.

Iar frunzele cad. Foșnesc sub picioare. Iar foșnetul se aude și în sufletul meu. Sentimentele retrăite renasc în inimă și foșnesc ca și frunzele îngalbenite...

Traducere de **Ostap Borodai-Șandru**

HAMEIUL

Soției mele, Myroslava

Încetați, prieteni, nu sînt beat deloc!
Nu beau nici horincă și nu beau nici vin.
Azi, în zori, pe luncă, m-a cuprins în foc
O fată, ivită în cale din senin.

Despre al ei farmec, n-am cum a vă spune;
Hameiul în floare ce-l ținea-n mănunchi
Mă răpi-n mireasmă, mă rupse din lume,
Din cîntat, din jocul săltat din genunchi.

Dați-mi, dar, prieteni, iarba fermecată
Care, din necazuri, ne-a scăpat pe toți.
Cum să fac, spuneți-mi, s-o gălesc pe fată,
Unde să-mi stea pasul, bătînd pe la porți.

Nu-i ușor, prieteni, e ca un blestem
Cea dintîi iubire, cea dintîi chemare...
Am să merg la dînsa pe aceeași cărare
Să îi spun tot-totul, fără să mă tem :
Că-mi este sortita, că,- mprejurul ei,
Voi fi o grădină în floare - de hamei !

FIUL MEU

Fiului meu, Ostap

Cînd oboseala mi se încuibă- n piept
Și sîngele alene mă străbate
Un cuvînt scurt și simplu mă face să mă-ndrept
Nădăjduind la dînsul - fiul meu de departe.

Cînd flacăra-n fitilul cuvîntului se stinge
Cînd mîinilor le scapă lucrul meșteșugit,
Chemînd în gînd pe fiul, cu gîndul de l-aș atinge

Pentru chin și răbdare sînt din nou întărit.

Sînt întărit, din nou,să îndur apăsarea
Celor mai grele zile trăite pîn-acum
Îndatoririi muncii să-i urmez ascultarea
Și de la legea vieții să nu mă abat din drum

E-o lege,deopotrivă și de oțel și aspră :
Să smulgi tot de la viață, să fii necruțător
Cînd, rob și-n umilință, te vor sili să-ți crească
Anii frumoși, puternici, de bărbat luptător !

3 decembrie, 1942

I A T - O , P R I E T E N Ă ...

Iat-o, prietenă-a tristeții și a slavei
Pe albul din perete atîrnă o vioară...
Dar strunele-i le-nvie arcușul Myroslavei
Și-i de ajuns să umple de vrajă această seară.

În cîntul ce se-nalță din strunele viorii
Eu recunosc aleanul omului necăjit
Și țipătul de vultur ce-mprăștie fiorii
Și anii mei cei tineri,cu tot ce-am pătitit.

S-au revărsat în spații,ca o încinsă lavă
Sunetele viorii ce-au străbătut pereții.
Nu mă trezi din vrajă, iubită Myroslavă,
Toarce multicolorul dar,curcubeul vieții.

decembrie,1940

Traducere din limba ucraineană,
Silvia Zabarcencu

Marin SLUJERU

ORAȘUL

*de mult nu mai sunt femei în ferestre
să vegheze orașul
și noi, văzându-ne de jocuri, de treburi*

*astăzi pe corzo
a trecut pe lângă mine, în cadrul, una din ele
sau fiica ei, în tăcere*

A-SEMENI

*tânărul bolnav iese din bloc
are un glob luminos pe viziera șepcii
trase într-o parte*

*noi râdem prin orașul acesta,
cu bătrânețea floare la ureche*

TRAPEZIȘTII

Antonie

*în vreme ce noi ardeam în poeme,
băieții cântau de departe cu pedagogistele, erau pe șine
urmând ca după aceea să continuăm –*

*acum e timpul geologic pe toți,
se cară Circul, urma nu rămâne
poezii tineri sar în gol cu cuvintele, abia s-au de/s/prins*

MIOPIE

*intru pe Centru
îmi văd prietenul*

*vine pe lângă ziduri neanunțat
cum se înșiră clădirile,*

*cum văd flori albastre
la rădăcina livezii cu Octombrie*

POSTÚRI

*cu creștetul aplecat, gulerul ridicat
și mai ales nevăzut trece printre semeni*

*altceva nu face cu precădere
la asta e bună provincia*

*sau altul – își poartă prin urbe barba arhimandrită
și cele mițoase jersee tot anul*

*tu, întristat contempli Floarea
Râul și Omul*

DEBUT

*de câte ori termina încă un poem,
în oraș nu știa nimeni*

*decât soarele, aerul prin care trecea
zâmbind, după –*

PIESA

*străbat orbecăirea cea de toate zilele,
ating zidul de scânduri / datorez osteneală /*

*într-o astfel de seară îmi voi juca rolul
– stalul plin, somități în fotolii, cortina, reflectorul*

doar piesa să fie scrisă

SFATURI

*să nu mai privesc lumea
să nu mă mai rănesc
să țin fața în pământ
să mă amintesc, să vin
să nu mai fie Celălalt o lungă teorie*

CASNIC

*Decembrie, sunt prins cu dereticarea
aștern covor la intrare, cumpăr calendare*

*sunt om în casă Anului cel Nou
am grijă să se deruleze fără impedimente*

fără vreo adiere de fugit irreparabile...

FILAJ

*trec pe lângă cofetăria din vecini,
toți mă văd*

*ca vodă prin lobodă prin ani,
pe toate cărările –*

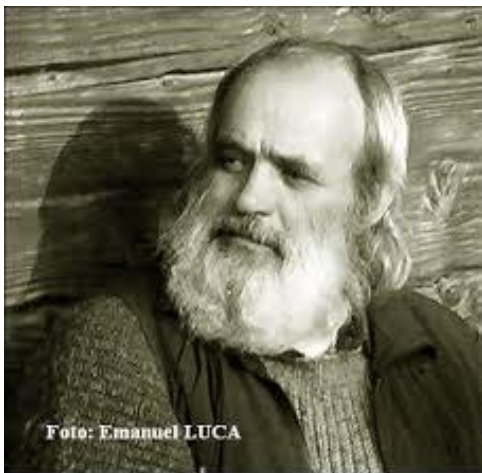
*azi-noapte mi-a filat lumina
interioară –*

*să nu am parte de negru,
să nu suprascriu albul*

*lac încremenit,
ceața zgâriindu-l*

*– de umeri cu viața,
scriu atât de urât*

Echim VANCEA

tăcere

*în vecinătatea durerii am uitat calea de întoarcere
și nu știu ce să spun confesându-mă –*

uși

pereți

ochi

ferestre

prieteni

zâmbete

drumuri –

*capricii în spațiul unei dimineți pierdute/
vise deșirându-se sub dărâmăturile umbrei*

*încovoiat sub frunzele dimineții cu truda împlinită
hotărâsc să mai stau puțin și să aștept
decizia amiezii cu oarecare indiferență*

identitatea-mi strivește splenditele ruine ale brațelor

*iar în flacăra ochilor nu se mai păstrează nimic
din întrebările obligatorii care mă așteaptă acolo*

*
* *

*zidul se descompune
în numele lașității și amintirii
visul șarpelui arareori înseamnă ceva pentru
pentru neînțelesul întrebării*

*certitudini – fără legătură între ele –
au fost stabilite în toată săptămâna albă*

*de curând s-a aranjat
ca toate cuvintele
să inspire încredere*

*multe întrebări și-au ales pentru răspuns o zi nefastă
dreptul la giulgiul avându-l doar disperarea
care nu urăște
care nu iartă*

*
* *

*apa arsă scăderea în fiecare zi
scăderea în lumină
scădea în întuneric
scădea în zi de sărbătoare
scădea în fața mea
ca și sub puterea unei porunci
își încredința scăderea unor mâini nevăzute
unor zăbave înghițite de spațiul de foc
al luminii
al întunericului
al sărbătorii
al oricui voia să fie
noapte și zi*

*zi și noapte
lacrimă pentru o trezire mai luminoasă*

*nimic nu poate tulbura somnul frunzelor
precum aceste brațe clătinate de vânt peste care
ni se mărturisește scăderea supraviețuitoare
a unor cuvinte ce ne lipsesc din amintiri*

*ce bine îmi vine această umbră care
se retrage odată cu noaptea
cât de bine îmi stau aceste cuvinte rostite
în cimitirul care îmi poartă numele
doar pentru o singură zi
doamne nu te mai plânge te rog că nu
ai avut cu mine noroc
privind îndoiala la împărțirea pâinilor
și mai ales la faptul că
ți-am cerut să îți ștergi – ori de câte ori ne întâlnim –
amintirea despre tine însuși*

*dar pe toate astea le știi încă de pe când
lucram împreună la pustie și lumină*

*

* *

*sub ruine ochiul privește neliniștit la nămeții
ajunși la limba clopotului lăsând să își verse unul
în altul – nejudecat fiind – ecoul zilei căruia nu știi
ce să îi răspunzi aflat sub lama cușitului din nord*

*piatra de mormânt apasă peste penumbra zilei
rugându-mă să îmi șterg din memorie amintirea
ta doamne
nefolositoare în această noapte de înger bătrân*

*vântul înlocuiește de acum zborul hulubilor
neștiind să facă altceva*

Ina Florica POPA

DE-A V-AȚI ASCUNSELEA

*M-am ascuns în vară
și-am ars
cu sărutul gurii tale.
Aripi de lume
mi-au răscolit sufletul
și am vegheat
imaginea ta.
M-am prelins în toamnă
și-am ruginit*

de plânsul mâinilor tale.

*Râuri de must
mi-ai adunat de pe buze
și-ai umplut
cămărilor inimii cu ele.*

*M-am topit în iarnă
și-am nins
săruturi peste tine.*

*Troiene de vise
mi-au acoperit surâsul
și-am viscolit
peste lume cu gânduri albe.*

*Am înflorit primăvara
și-am răsărit-o
pentru tine din nou.*

*Ghioceii tâmpelor argintate
i-am aruncat să te ningă.*

*Ai să mă ierți
că n-am rămas
în anotimpuri
și-am trăit din când în când
în zbor de fluturi
și-n parfum de floare
în adiere de zefir
și în troiene lungi – polare –
doar pentru tine?*

PLÂNGÂND ALBASTRU

*Te strecori în somnul meu și-mi atingi cu pleoapele visele.
Sufletul meu e o harpă ce așteaptă
Să fie atinsă cu fiecare zbatere a gândului tău.
Mi-e teamă că într-o seară vei uita să vii.
Atunci durerea somnului are să-miucidă visele
Iar inima mea va rugini plângând albastru
Pe coapsa harpei cu coarde roase de nesomn.*

RUP DUREREA ÎN FĂȘII

*Gânduri desfrunzite mi-apasă uitarea.
Ascultând tăcerile cum cresc în mine
Îmi rup durerea în fâșii
Cu palmele proptite de suflet.
Ating cu gândul potecile arse dintre stele.
Fiorul atingerii nopții
Îmi răscolește sufletul luminat de tăceri.
Întunericul cade peste frica din mine
Lăsându-mă să rătăcesc printre neliniști...*

ARUNC NOAPTE PESTE NOI

*Umblăm despovărați de timp
Pe căi lactee de umbră
Lipind bucurii galbene pe ziduri triste.
Un fir de răcoare ne tulbură liniștea violetă
Și-un curcubeu de vise ne scapără printre pleoape.
Ți-alin cu mâna dreaptă liniștea răzvrătită
Iar cu mâna stângă plămădesc timpul.
Arunc noaptea peste noi
Și te chem sub tâmpla mea să nemurim lumea.*

RIDIC STATUI UMBRELOR

*Șlefuiesc lutul cu lumina palmelor
Și ridic statui umbrelor înveșmântate în durere.
Dezlípesc lumina de pe tâmplă
Și dau viață întunericii ce lenevește lângă mine.
Arunc sufletul pradă spaimelor și tac și strig,
Dar soarta întoarce timpul împotriva mea.*

ASCUNSĂ ÎN CULORILE TOAMNEI

*Mi-am îmbrăcat cămașa de gânduri
Și-am adormit pe așternut de stele.
M-ai învelit cu mângâieri de liră
Și-am visat zâmbind că lunecam în tine la margini de cer.
Fulgere de lumină îmi limpezeau auzul
Și trupul tău nu-și potolea setea de mine.
Cu degete de rouă despleteai suspinele
Și le aruncai dincolo de lume.
M-ai trezit cu strigătul privirii și-ai fugit
Cu imaginea mea s-o ascunzi în culorile toamnei.
Am rămas fără culoare în inima zilei implorând tăcerea ierbii.*

CÂND LINIȘTEA ESTE ÎNTREAGĂ

*Când liniștea este întreagă
Nasc un dor ucigaș de acel timp din parfumuri
Când,
Martor mut la nașterea timpului,
Am alintat cu tandrețe de fiară
Un adevăr frământat cu petale ucise de toamnă.*

Rădunica ANTON

Cu ea

*S-au năucit amurgurile toate
De părul ei ca flacărele vii,
De ochii ei ca cerurile-n noapte
Pe care numai tu în ochii tăi îi ții...*

*S-a tulburat un lan de rouă nouă
De râsul ei zburătăcit în zori,
Pădurile au început să plouă
Cu păsări azvârlite printre nori...*

*Te-ai luminat când te-a atins cu gura,
În umbra somnului ai suspinat,
Ai strâns-o-n suflet neștiind măsura
Iubirii ce cu totul ți s-a dat...*

*Te-ai luminat ca muntele-n puterea
Zăpezilor la ceasuri de amiaz,
De bună voie ai ales durerea
De-a o iubi etern, fără răgaz...*

Iertarea de a te iubi

*Încerc să mă cuibăresc
în mijlocul nerostirii de mine..
Încerc să mă privesc
așa cum aș privi un străin
abia sosit din Indii...
Aș vrea să gădesc alte cuvinte
în care să mă mișc în voie,
așa ca vara pe deal, în copilărie...,
dar să nu le rostesc încă..
Adulmec în inima mea
aerul proaspăt al unui suflet tânăr
care are gura plină de lumină..
Aștept de acolo
o altă definiție a vieții ,
prin care să pot fii atât de a ta
încât să-ți aduci aminte de mine
în cele mai banale și obișnuite gesturi...
Aștept de acolo iertarea
de a nu mai scrie,
ci doar de a te iubi
în cea mai strigătoare la cer
tăcere...*

Iti scriu

*Îți scriu din iubire ,îți scriu cu ardoare
Îți scriu chiar din inima lumii ,de foc
Și-ți spun cu răbdare,dar și nerăbdare
C-aștept să te-ntorci în lumină,la loc...

Te-aștept la răscruce ,te-aștept tremurând,
O,bun călător cu viața în spate,
Sunt steaua ce-ți umblă umilă prin gând
Și crucea -nflorită pe viață și moarte...*

*Iubirea mea știe izvorul din munte
Și știe fântâna din câmpul de jar,*

*Îți dau toată mîna și-a cerului punte
Să-ți umpli tot drumul de-al binelui har...*

*Îți dau ascultare și frîng pâinea-n două,
Îți fac așternuturi din ierburi regești,
Îți spun o poveste cu tine, mai nouă,
În care poți totul ..., când totul iubești.*

VEȘNICIA

*Vin în șură,nu-i de șagă
Cînd îți văd gura de fragă,
Vin prin umbra de mătasă
Despletită și frumoasă,
Sub stele tremurătoare
Vin cu noaptea-n cingătoare,
Sub luna de miere plină,
Vin frumoasă și străină,
Sub luna de brumă arsă,
Vin înaltă și frumoasă..
Fără vîrstă,fără vreme,
Inima-mi de crizanteme
Lasă-n pieptul tău cel dulce
Câtă viață poate duce..
Cât mai ard plopii în vînt
E lumină pe Pămînt,
Cât lucerna mai e trează,
Eu sunt rază,tu ești rază
Și în fînul unduios
Trupul tău de chiparos,
Numai ochi și numai gură,
Mută Veșnicia-n șură..*

SECRETE

*Pasărea Paradisului aducea vești..
Pinii de apă sprijineau lumea..
Muntele își căuta sufletul pierdut,
Iar noi nu ne dezlipeam de nașterea orizontului,*

*folosind secretele fiecăruia
în înfăptuirea iubirii ...*

Duminica

*Duminică de ploaie plină,
de roade-ascunse-n temelii,
ascunde-mă-n a ta lumină
și-naripează-mă-n copii...!*

*Duminică de întrupare
cu bucurie-n rugăciuni,
ascunde-mă-n a ta suflare
și-n dragoste să mă aduni...!*

*Duminică înlăcrimată
de galsul primăverii, lin,
învață-mă, te rog, o dată,
Să strălucesc și când suspin...!*

*Duminică ce porți în nume
sfiala marilor iubiri,
privește-mă în ochi, anume
și umple-mă de nemuriri...!*

Penelopa

*În fiecare noapte locuiesc un cerc compromis.
Îl împing cu mâinile și picioarele dincolo de așteptare
până ia forma de elipsă a visului tău.
Dar când îți desfaci blând brațele
cercul se reface îndulcind spațiile aspre
dintre prăpăstiile Ithacăi..
Pe mare doar vântul aruncă pietre rotunde
în inima timpului răzvrătit...*

Alexandru RĂDUT

Tu

*Frumoasă, în fiecare primăvară înflorești –
În inima ce-mi cântă și ți-o-nchin –
Tulipe, roze, toporași și crini,
Prietenă, pentru că asta ești!
În ochii tăi, deschiși, de violete,
Adesea m-am pierdut, ca un străin,
Ca o regină a nopții, orice chin,
În dulce vis l-ai transformat, pe îndelete.
Buclele-ți roșii – foc scăpat din cer,
În suflet patimi au aprins,
Pe buze, cu albi trandafiri ai prins
Să stingi fiorul ultimului ger.
Fraged, ca o brândușă, trupul tot,
În mâini solare, ți l-ai dat,
Pe altarul ce nu l-ai uitat –
Al primăverii ce-n inimă o port!
(din volumul „Anotimpuri”)*

Primăvăratice ploi

*Ca o eliberare, cerul și-a strigat din nori
Blânde ploi, tăcute amintiri pierdute, –
Pentru un an, fugite, -n stoluri de cocori,
De focul toamnei – cucerite, biete redute!
Pe chipul tău, albastre picături de rai
Din cerul alb s-au rupt, ca să deschidă
Porțile inimii ochilor tăi corai –
Prea dulcilor cuvinte ce-or să vină! ...
Și tot trecutul, în mâine, s-a închis
Pe firul apei în lumina care-și vede
Buzele fragede de ghiocei ce au prins
Să îți sărute zâmbetul în care crede!*

Vis

*Aruncat în noian, am spart liniștea-n picuri,
Deasupra orașului furnicar prins în idei,
Sub freamătul pietrelor de ascunse istorii –
Celule fortificate cu lacrimi și zei...
Cumplite războaie purtat-au în ele:
Copite de cai și sulii de-argint
Străpuns-au punți în fântânile ielelor
Dispărute-n borealele păduri de granit...
Ape revărsat-au, pustiind întreg locul,
Barbari cu măști prinse-ntre corni,
Înmulțindu-se, cu mii de săbii, ca focul,
Blocând potecile cu sequoiadendroni...
O clipă pierdută, o fisură în inimi,
Tot cuprinsul într-un vis de nădejde s-a prins,
Când văpăile înghițit-au o ploaie de lacrimi
Și răul supus capul și l-a lăsat ca învins.*

Parfum de femeie

*Iubirile mele-s trecute, doar tu, iubito, rămâi,
Tot universul mă cheamă la tine,
Ești punctul meu de-nceput.
Ce-ai fi fost, dacă în mersu-mi pe ape,
Prin mările trecute, demult,
Ochii tăi – inima nu mi-ar fi luat-o?
Un parfum de femeie, și-atât.
Toamnă rătăcită în timp*

Microantologie de poezie albaneză

ARIAN LEKA: Poeme...

Părăsirea sufletului (Braktisja e shpirtit)

*Nu știi încotro merge această apă ce
curge
și atârnă de nori ca o harpă.
Natura se spală - cel mort naște
copii, dacă artele împrăștie rai,
dinăuntru sinelui îmi plânge o
creatură –*

*Nava Minții acolo sus s-a trântit.
Nu pot nici eu să-mi adun lacrimile harpei,
prin toate găurile și crăpăturile corpului,
ploaia.., singurătatea.., sentimentul culpei,
călătoresc cu picioarele invizibile ale râului.
Nava Minții s-a spart și-a explodat,
creatura interioară a plâns și s-a dus...
Rămasă fără suflet, fără-ndepărtata creatură,
harpa plânge, nu știi, după barcă sau după Dumnezeu...*

Mor (Vdes)

*Mor,
Pădurea se răstoarnă
Vin păsări îndeștate
Îi răpesc vocea, zboară
Moartea ca o scoică
Niciodată nu poate fi dăruită*

Sufletul stă sus, fluturii-l urmăresc

Mor.

Va muri cu el și pârâul

Cu ochii spre fluviul cel măreț

Cine liniștește acum avionul

Care nu mai e pasăre?

Vine vântul, pădurea, pelicanul

Răpesc, recreează totul.

Poetul moare.

La sfârșit, la sfârșit de tot, academicienii

Înmormântează coșciugul gol.

Liturghier (Meshar)

Lui L.Poradeci^[1]

Pornit-au pescarii, în șir

trestii se-nclină – sfinte monahii.

Barca micuță cu cârmă și pânză

bisericuță unde slujesc cei înecați în fiecare duminică.

Cu umbra poetului vor scoate din noapte

și pești care, ca mine, îndrăznesc să aibă aripi...

Poartă deschisă (Porte e hapur)

Aici,

împreună cu mine trăiește acel Suflet Ofilit

fără cuvinte,

fără opere,

fără gesturi,

pe marginea apelor,

ascuns în spatele verdelui

ca tăcerea-n spatele morții.

Cu mine-ți duci viața, Suflet Ofilit

*blestemând Timpul,
și visele strămoșilor, de unică folosință
Întind mâna duios,
o, suflete,
ating numai Natură,
nu mâna insistentă a bărbatului,
întind mâna
ating numai Natură,
cel mai sălbatic simț al singuraticului.
Aici tot se crede că Soarele
coace pâini dulci de argilă
forța se-mpuținează,
mintea scoate aburi, fum,
simțul vomită
de duhoarea statuii umane în ajunul
renașterii lui aprilie
și nu mă feresc chiar mult
de bulgărele alb,
rapsodic al munteanului,
când apare naiv înăuntrul meu,-
... lăută..., ison., bucium...
ci de pălăria academică pusă pe cap –
prezervativ de lână pentru creier
mă feresc,
mi-e teamă
mi-e viață.*

Albanezii la priveghi (Shqiptarët në mort)

*La mese mortuare albanezii se adună,
neîntâlniți unul cu altul de luni, de ani.
O odaie cu femei înnegrite de moarte,
O încăpere cu bărbați văduviți.*

*Le comemorează morților cele șapte zile,
cele patruzeci, morților, când împlinesc un an.
Povestesc istoriile vieții de odinioară:
„...să aibă lumină! Să aibă lumină, oriunde s-ar afla...”
Apoi pleacă și se topesc încet,
fiecare cu treaba lui
„... plânge din cauza dintelui de lapte...”
... nu-i am pus o monedă în buzunar...”
„...Au trecut mulți ani, ne-am despărțit...
...În aprilie ar fi împlinit nouăsprezece...”
Le sărbătoresc albanezi celor morți douăzeci de ani
Apoi pot învia în proprii fii.*

Lucruri (Sende)

*Câte lucruri mă roagă se le iau cu mine
În drumul scurt unde eu însumi nu voi mai fi,
Unde mâna creatoare o ascunde pe cealaltă în spate
Ca mâna copilului când caimacul fură.
Cere mântuire de la mine orice lucru fără Duh
Tot ceea ce a venit să trăiască mai mult decât mine,
Dar eu sunt un lucru fără coadă, cu o etichetă transpirată
Am înviat lucrurile cu ochii, cu nasul, cu degetele și urechile.
Nu par o formă nedesăvârșită? Cunosco oare motivul
De ce am venit pe lume și de ce las această viață?
În mine sapi? Găsești săgeata trasă, nu arcul,
Căci și eu sunt un lucru. Sunt un lucru! Sunt ceva!
Ce cauți? Ce căutați? Veșnicia de la mine?
Acum când mă dezbrac de formă și-mi sfâșii duhul?
Visele și aiurelile mele în somn îmi evocă
Balena navigatoare cu moluștele - cancer în carne.
Nu găsi în burta mea celelalte forme.
Capul ăsta nu-i cârmă, nu-s lopeți aceste brațe,*

*De aceea nu pot să vă car, să vă arunc dincolo, unde ne duce
vântul*

Pe alt drum, pe alt țărm, pe altă cărare.

O, lucruri cu coadă, cu urechi, cu coarne, cocoșă și gheare,

Lucruri - frați și surori cu mai puțin noroc.

Spinarea mării (Shpina e detit)

Oamenii mei i-au întors mării spinarea

Și eu

am aceeași slăbiciune

scufund nave

le găuresc la șold și merg departe

Acolo unde norii îmi amintesc de pești

barca cu pânză sfâșiată această artă

acolo unde orice copac ascunde coajă

un copac mai înalt.

Pleacă navele.

Oamenii mei i-au întors spinarea mării

și-și scot mațele

din dulcea pâinică a pământului

și din băuturi.

Strabism timpuriu (Strabizëm i kryehershëm)

În dinți am pietriș. Și fluier în somn

Vânt ce bocește Când se sfâșie-n două

Visul era un pod Mai mult decât o cărare

Moarte ce nu trezește Când ne sărută pe ochi

În unghii am praf Noroi înjghebat

Și aștept rândunelele Să mă secere cu pliscul

Găurit de muguri Din mine va curge ploaia

Ce se duce la botezuri Și spălare de morți

În plămâni am nisip La subsuori sare
Urdori aurii În ochii cu pungii
Lipitoarea somnului își Strâmbă gușa și strică
Visele - viață grea - Pietrele la rinichi
În piatra morii m-am băgat Și mă macin în fiecare zi
Din tălpi în păr De prieteni și de mine însumi.

Pietre în buzunar (Gurë në xhep)

S-au dus cu toții printr-un drum cenușiu,
cu ochii pe spinare și pietrele în buzunar.
Ciamăria se apleca, nava ruptă la țarm.
Au mai rămas pe deal câteva case,
piatră peste piatră, măslinii vechi,
în satul căruia i-au schimbat numele la fel ca nepotului
și i-au dat un alt nume
când bunicul a decedat.
Casele n-aveau picioare, erau suflet.
N-au avut timp pentru mai mult:
Pietre sub căptușeală, ouă de porumbel din cui
și puțin lut thesprot^[2] sub limbă
ca să nu-i ia vântul.
Până atunci
vor fi morți cei care i-au văzut,
probabil și cei care au învățat cântecul cu urechea,
dar măslinii fac fructe mici,
duzii fac fructe acre,
de când i-au ars,
când s-au închis porțile cu zăvoare.
Pietrele în buzunare vor înflori,
sunt ouă.

Ison (Iso)

*Nimic nu vom lua cu noi din această mare
vom lăsa aici pietrele, dafinii și sepiile pe nisip
și nectarul și valurile ce hoinăresc mai mult decât păsările
nicio pietricică, nicio scoică, usturoiul din curte
nici insulele îndepărtate ivite după ploaie
nălucile limbii care rostit-au primele.*

*Nimic nu vom lua cu noi din această peninsulă
pesarul cu brațul ciuntit scrută soarele deasupra spinării
fetele cu cercuri de goblen vânează băieți
marea a rămas în spate – pustiu sărat unde speranțele doar
răsar.*

*Nimic nu vom lua din acest cer ce s-a limpezit
unde norii albi seamănă cu bikini pe un trup bronzat
totul va rămâne pe jumătate și orice lucru din această vară
va îngheța în mitra Canon-ului unde mi s-a ars definitiv o
poză.*

Prezentare și traducere în limba română:

Acad. Kopi Kycyku

[\[1\]](#) Mare poet liric albanez (1899-1987), format în lumea germanică și în România.

[\[2\]](#) Neam de iliri.

MICA PU^BLICITATE

Anunțuri & denunțuri

Pierderi

Pierdut câine în zona Schengen, rasa canină cu doi covrigi brașoveni cu susan și unul dobrogean cu măslina în coadă. Ofer recompensă găurile celor trei covrigi. Rog seriozitate.

Pierdut legătură de chei de la Porțile Raiului în barul Paradis, găsitorul este rugat să-l sune pe sfântul Petru de la telefonul din fața cimitirului.

Pierdut simțul umorului în sala Teatrului de Comedie.

Pierdut tren accelerat de culoare verede în zona Lehliu Gară îl declar nul.

Vânzări

Vând stație de tramvai cu bancă BCR vis-à-vis.

Vând Cămașa lui Nesus, Patul lui Procust și Sabia lui Damocles.

Vând criptă în Cimitirul Învierii cu vedere spre Rai și cu ieșire în caz de incendiu.

Vând perdele groase și subțiri de ceață de pe Valea Prahovei.

Vând capră cu trei iezi și țap ispășitor.

Vând lese pentru căței de usturoi și mâncare pentru broaște de ușă.

Vând pastile de răceală și gripă pentru cei ce au citit «Iarna pe uliță».

Oferte – diverse

Persoană fizică autorizată tai frunză la câini la domiciliu clientului.

Oferim cursuri de tuns ouă, de găurit macaroane și de ascuțit orez.
Valabil numai pentru parlamentari și șomeri.

Angajăm căutători de potcoave de cai morți și zugravi de cai verzi pe pereți. Oferim calificare la locul de muncă.

Organizăm petreceri cu ocazia Paștelui Cailor.

Organizăm excursii peste hotare: Țara Oașului, Bârsei, Lotrului etc.

Transport persoane fizice și juridice de sex masculin, feminin și neutru în Țara lui Papură Vodă.

SRL «CURAT-MURDAR» oferim servicii de curățenie: frecăm cu ou și oțet persoane fizice și juridice, ștergem praful de pe tobe și curățim case de banii și casete de valori.

Anunțuri de criză

Schimb o căpățână de varză murată din zona Berceni cu un borcan de gogonele din cartierul Cotroceni.

Vând ceapă degerată lângă colorifer.

Vând doi cartofi, o guluie și trei fire de pătrunjel, cu plata în rate pe loc.

Cantină-restaurant, oferim zilnic meniul zilei: umbră de curcan cu miros de varză și ardei umpluți cu gânduri.

**PU^BLICITARUL de serviciu:
Mihai Hafia TRAIȘTA**

Editura Mantaua lui Gogol

vă stă la dispoziție cu serviciile sale:

- Edităm și tipărim cărți în orice tiraj.*
- consiliere editorială (ISBN, descriere CIP)*
- culegere computerizată*
- tehnoredactare*
- corectură*
- coperta/ ilustrații (grafică)*
- lansare și promovare de carte*

e-mail: mantaualuiogogol@gmail.com

telefon/fax: 0318094734 / 0725057251

Cărți apărute la Editura Mantaua Lui Gogol

